

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Panj KURINTHUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin yukkunu ki bwa ma Arumgimis mo mmota a'di jin karu ki she/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo dhala kam bana ka Sustanis mo be.

² A'di 'kwarkunu goma ƙaniisa ma Arumgimis jin di'd e Panj Kurinthuus mo, e uni gwansan kun dhukunu ki she/ mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, uni gun yukkunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo imontal 'de/ nyakka ris uni gwansan kun 'kokin mo e mo 'baar mo kun yukki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo, a'di jin ta Tapam buni mo dhali Tapam bana mo be.

³ A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mojin 'Boruwa 'Bor Bwa i Is mo gom To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

⁴ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is isa yempa/ mo gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin cikunu um eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be,

⁵ haali/ eya ris to 'baar mo tani um saka'thkunu e a'di mo ka ris gwo kun toru mo dhali ka risa nyith jin nyithu to mo.

⁶ Isi kani gwo jin toru goma Kristhos mo tani telkunu sho'k e bwam um mo be.

⁷ Wakan um yisa hari tonj kamu/ e to gi shi/in jin cinu ki me'd mo yisa, me'd jin çorkina um gom mo jin minu piyu/ Tapa Yesus Kristhos bana mo be.

⁸ A'di jin midi tel um sho'k mo ntagi 'pemen mo mmomina umi dar gi mii 'ba/ mo ka tee gi Tapa Yesus Kristhos bana mo be.

⁹ Arumgimis ta a'di jin ta isinj gana/ mo. Ki a'di mo tani um yukkunu mmonyak to mii ki Ya/m piti mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

Akwa/um Bwa jin Kwa/u mo eya Kaniisa mo

¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak mo, ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo tani ki umi 'baar mo mini gam gwo me'd ki mo jin mina um i'taki 'ko ka kwam bwa mo tani midi 'taki diki di e bwaman um mo. Hili um mini gam 'twa/ 'kup mo e bwan tal 'de/ mo dhali eya yisanya 'de/ mo be.

¹¹ Haali/ gwo torkunu aha/ mo ki 'kwani ma Kuluwi ki mowal di'd e bwam um mo, um kun tana wak pem mo.

¹² 'Pemen gwom pem jin oka/ mo a'dihe/ be, ki um ka 'det_e/ 'det_e/ o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Abulluus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Sapa mo, dhali, Aha/ tana ji ma Kristhos mo.

¹³ Kristhos kwa/ u bwa mowa? ABuulus, a'di 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo gom um mowa? Walla um 'kokunu mmomii ki yi'de/ ki gway ma Buulus mo 'taa?

¹⁴ Aha/ 'borkina Arumgimis pem bwa i is mo ki aha/ dinaki mii jin tal 'den kamu/ 'peni um ki yi'de/ mo, hili isi ciki/ jasa Kirispus dhala Gayus mo be,

15 isi kan ki jan tal 'deñ kamu/ midi 'taki diki o ki um miinu ki yi'de/ ki gway pem mo be.

16 (Aha/ miikina amii ki yi'de/ si'da/ mo gom 'kwani ma Istipanuuus mo be. Sa kan mo tani aha/ dinaki mish ki aha/ miikina jin tal 'deñ kamu/ ki yi'de/ mo si'da/.)

17 Haala Kristhos diki hash aha/ mo mmomimiya mii jin miinu ki yi'de/ mo, hili mmoci gwom 'borga/ mo, yisa ki yuk jin midi ter 'kwani e mo isi ciki/ ki cwany'cithan dhul ma Kristhos minu kar ki jim puu mo ki dar gi mom'bi'th mo.

Kristhos jin Taki Mom'bi'th mo dhali Moyuk ma Arumgimis mo

18 Haali/ gwo gi cwany'cithan dhul mo tani a'di ta gwom pus gom uni gwansan kun 'kon ki jiny 'ce'd sho'k mo, hili gom ana kun 'kokunu mo mmota is ki me'd mo tani a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo be.

19 Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:
Aha/ mina 'ce'd yuk gi 'kwani kun yukayuk sho'k mo,
dhali mo jin korkunu e gi 'kwani gwansan kun
kora e ki kor mo tani aha/ mina tor uni sho'k ka pupush mo be.

20 Mane wathi/ jin yukayuk mo? Mane wathi/ jin ta'da man'kwar to mo? Mane amando \ddot{t} gwo gom yil gwansan mo? Din ma Arumgimis ki kar yuk gi mony'cesh yansan ki pus mowa?

21 Haali/ me'd jin tana yuk ji ma Arumgimis mo tani 'kwaniny'cesh 'koki nyitha Arumgimis ki yuk yan 'te/ mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo mmota uni gwansan is ki me'd mo kun gamki gwo is mo eya pali/ gi gwo jin cikina ana uni mo be.

²² Haali/ 'Kwani Yahuuda/ dotki gwo ki jin 'the^k gom jamas mii mo dhali 'Kwani^j Gri^ki simmki moyuk^e mo.

²³ Hili ana cikina gwo goma Kristhos jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo, a'di jin golki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali warki'd ki gwo ma pali/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

²⁴ Hili gom uni gwansan kun yukkunu uni gun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani^j Gri^ki si'da/ mo tani aKristhos ta mom'bi'th ma Arumgimis mo dhali moyuk^e ma Arumgimis mo be.

²⁵ Haali/ gwom pus ma Arumgimis mo tani a'di yukki'd 'teki yuk^e mo mmobol 'kwani e mo dhali mon'ka'd is ma Arumgimis mo tani a'di 'bi'thi'd 'teki 'bi'th mo mmobol 'kwani e mo be.

²⁶ Hili isi gwo goma yuk bum mo, iwak^e mo. Aris um ka ris mo yisa yukayuk mo me'd jin tana mo ma yuk gi mony'cesh yan mo. Dhali um tana ris mo yisa kun ta gi moshirr mo. Dhali um tana ris mo yisa kun dhodhu e mo jin tanu 'penkapan mo.

²⁷ Hili Arumgimis ki kwany to yan jin ta pus mo e mony'cesh mo mmo'the 'kwani kun yukayuk^e is mo. Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin 'ka'da is e mony'cesh yan mo mmo'the uni kun 'bitha is is mo be.

²⁸ Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin hatha ca'b 'ko'd mo dhali to yansan jin waku e mony'cesh mo, isi kan mo to kun 'koki 'ko mo si'da/ mo tani jin mina a'di dhu to kun 'kokin si'da/ mo me'd to kun puukin mo be.

²⁹ Wakan wathim pa en'thinj kamu/ midi kar 'ba/ ki ca mo e buŋ'kus ma Arumgimis yisa.

³⁰ A'di ta 'kus gi mondiki/em pini eya Kristhos jin

ta'da Yesus mo, a'di jin kar ma Arumgimis mmota
 yük bana mo dhali mmota mo ma ƙar/em bana mo
 dhali mmota mo jin dhunuwa dhu ki she/ki dhelel
 dhelel gom ana mo dhali mmota mo jin wanu ana
 'ba/ mo.

³ Wakan me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Dhalki
 a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca e Tapa
 mo.

2

*Mmobah Gwo goma Kristhos jin 'Koshu/ ki
 Cwany'cithan Dhul mo*

¹ Ki aha/ pu'dkina e um iwak mo tani aha/
 dinaki pu'dku/ mmobah um gwo jin toru goma
 Arumgimis mo ki gwo jin molu piyu/ 'kup ka pije/
 mo walla ki yuk mo.

² Haali/ aha/ tana ki 'kup gwo mmomish ton
 kamu/ yisa e bwam um mo hili isi ciki/ jasa
 Yesus Kristhos mo dhali a'di jin 'koshkunu ki
 cwany'cithan dhul mo be.

³ Dhali aha/ dikina e um mo e mo jin 'ka'du is mo
 dhali e mo jin ko/kunu is kagahara mo dhali e mo
 jin deenuwa de e mo be.

⁴ Dhali gwom pem jin ṭorka/ mo dhali gwom pem
 jin çika/ mo tani 'koki ta gwo kun mini el 'kwani e
 mo gom moyuk mo hili mmonyo/ Shi/in mo dhali
 mom'bi'th mo be.

⁵ Wakan ki mongam gwo is bum minu 'koki
 thuma po/ moyuk gi 'kwani mo, hili e mom'bi'th
 ma Arumgimis mo be.

Gwo jin 'Ceenu/ ki Shi/in ma Arumgimis mo

⁶ Bahili e bwaman uni gun iskin mo tani ana ṭora
 gwo yuk mo. Ba a'di yisa ta moyuk gi mony'cesh

yan mo walla yisa ta moyuk gi tapa gi mony'cesh
gwan mo, kun mini puu mo.

⁷ Hili ana ṭorkina gwo gom yuk jin ćinu ki jin kup
mo dhali yuk jin ta jím ma Arumgimis jin bagu mo,
a'di jin 'kawurkin ma Arumgimis ntwa/a/ mo ki yil
gi mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu ana ki ca
mo.

⁸ Itapa kun 'koni mony'cesh yan mo tani mishi
gwo 'ban gom a'di yan yisa. Wakki/ uni mini 'taki
mish mo tani uni mini 'taki 'koki 'kosh Tapa gi
monyca ki cwany'cithan dhul mo be.

⁹ Hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:
A'di jin dina e ki mish mo walla jin dina 'ce ki cik
mo

walla jin diki dwar e gwalal gi wathi/ mo tani
a'di jin thosonkin ma Arumgimis mo gom uni
gwansan kun enki a'di mo tani,

¹⁰ Arumgimis ṭorki a'di eya tente/ e ana ki Shi/in
mo. Haali/ Shi/in a'di theke'thki'da ris to 'baar mo,
isi kani mon'kul ma Arumgimis mo.

¹¹ Haali/ wathi/ jana mishki to jin kulum ma kamu/
ibwa mo? isi ciki/ shi/ in gi wathi/ jin diki'd e
a'di mo. Wakan si'da/ wathin tal 'deñ kamu/ yisa
mishki gwo jin kulum ma Arumgimis ibwa yisa
hili isi ciki/ Shi/in ma Arumgimis mo be.

¹² Dhali ana 'kokina ki bu'th moyuk gi mony'cesh
mo, hili ana bu'thkina Shi/ in jin piki'd 'peni
Arumgimis mo ki ana mina mish gwo 'ban gom to
kun ćinu ki me'd mo kun ćin ma Arumgimis ana
'bañany mo.

¹³ Dhali ana ṭora gwo yansan yisa ki gwo gi yuk jin
kuluma 'kwani en'thi/ ibwa mo yisa hili gwo jin

torkina Shi/in ana mo, mmopok gwo gom to gi shi/in mo gom uni gwansan kun bu'thki Shi/in mo be.

¹⁴ Wathi/ jin dar gi to gi shi/in mo tani diki bu'th to jin çinu ki me'd 'peni Shi/in ma Arumgimis mo. Haali/ uni tana pali/ e a'di mo dhali a'di mol uni gwo mish 'ban mo haali/ uni nyithu/ ki to gi shi/in mo be.

¹⁵ Wathi/ jin ta gi to gi shi/in mo tani nyithki'da ris to 'baar mo dhali hili a'di ki is piti mo tani a'di minu 'koki nyith ki jan tal 'den kamu/ mo be.

¹⁶ Haali/ aja a'di imishki bwa gi Tapa mo, wakan mmoye'th a'di sho'k ki gwo mo? Hili ana takina gi bwa ma Krishhos mo be.

3

Imannyaka Tu'c Mii goma Arumgimis mo

¹ Hili iwaƙ mo, aha/ mola gwo o e um mo me'd 'kwani kun ta gi to gi shi/in mo, hili me'd 'kwani kun ta ku gi bunjwar is mo, me'd usha ɳa/ eya Krishhos mo be.

² Aha/ çina uma ko mo mmopi mo, yisa tont'e/jin ta jin ƙa'c mo. Haali/ um 'koki thoson is gom a'di mo. Dhali isi kani um naskina/ 'koki thoson is gom a'di mo be.

³ Haali/ um 'kon mmo'ko mo naskina/ gom bunjwar is mo. Haali/ kan mo, mo jin tanu dhapan di'd naskina/ e um mo dhali mo jin biruwa bir e bwaman um mo tani 'kona um ki ta ku gi bunjwar is mo 'taa? dhali mmomii to me'd 'kwani kun 'konuki ak mii e mowa?

⁴ Haali/ wathin kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali jaŋ kamu/ ki o gwo mo ki:

Aha/ tana ji ma Abulluus mo be, 'kona um ki ta 'kwani gi mony'cesh mo 'teya?

⁵ Ka Abulluus ta'da ta mo? Dhali aBuulus ta'da ta mo? Uni ta çinqina/ kun gamkina um gwo is nycine/ mo me'd mii gi Tapa mo mmodhukina a'di uni ka 'dete/ 'dete/ mo.

⁶ Aha/ sikina to mo tani, Abulluus a'di wolki to yi'de/ mo, hili Arumgimis a'di çiki mo jin 'twaka to mo be.

⁷ Wakan si'da/ a'di jin siki to mo walla a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni ta toŋ kamuwa? hili Arumgimis a'di 'de/ mo a'di çiki mo jin 'twaka to mo be.

⁸ A'di jin siki to mo dhali a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni nyakkin mo be, dhali uni ka 'dete/ 'dete/ mini bu'th to jin miikina uni to mo isi me'd shemen miim buni mo be.

⁹ Haali/ ana tana ci kun nya₄ to mii goma Arumgimis mo be. Um ta mondhe'd ma Arumgimis mo, mo jin nya₄ ma Arumgimis mo be.

¹⁰ Isi ki gwo ma 'the ma Arumgimis jin çikunu aha/ mo tani me'da man'kawur gu'b mo jin tana me'd piti gwocon mo tani aha/ 'thikina mo jin ƙa'bu/ mo dhali wathinj kamu/ nyaŋki to apo/ a'di mo. Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ hilin ki 'bore/ mo, a'di jin minu nyaŋ apo/ a'di mo be.

¹¹ Haali/ monka'bunj kamu/ yisa di'da jin mina wathin 'deŋ kamu/i'thi to kan apo/ mo jin 'thikunu mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos mo be.

¹² Dhali wakki/ wathinj kamu/ midi nyaŋ to apo/ monka'b ki 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali cwa mo dhali ƙun'tush mo dhala wusha mo tani

¹³ arisa tu'c gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo tan*uni* minu tor eya tente/ mo. Haala tee midi this a'di tor mo haali/ a'di minu tor eya tente/ ki o'd mo, dhali o'd a'di midi pala ris e ma tu'c kun miina 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo be.

¹⁴ Wakki/ atu'c jin miina wathi/ mmonyan to apo/ mo jin ka'bu/ mo midi tel mo tan*i* a'di midi bu'th to jin ishki kumma/ mo be.

¹⁵ Wakka tu'c gi wathin kam*u*/ cithu/ ki o'd mo tan*i* a'di midi this tom piti e mo. Bahili a'di ki is piti mo tan*i* a'di iminu ta is ki me'd mo, hili a'di mina e wa gi mo jin boruwa bor mo 'peni 'twa/ o'd gana/ mo be.

¹⁶ 'Kona um ki misha ki um ta monyça'b ma Arumgimis mowa? dhali Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis di'd e umi.

¹⁷ Wakki/ wathin 'deñ kam*u*/ midi shi/ monyça'b ma Arumgimis mo tan*i* Arumgimis midi 'ce'd a'di sho'k mo be. Haali/ monyça'b ma Arumgimis mo tan*i* a'di kogu mo dhali monyça'b çaan jin ça'ba a'di mo tan*i* a'di ita um mo be.

¹⁸ Wathin 'deñ kam*u*/ midi mii dhalku/ ki he'k is piti e mo. Wakki/ wathin 'deñ kam*u*/ e bwaman um toshki'd ki a'di yukayuk mo e embul yil yansan mo tan*i* dhalki a'di wara'd ki pus mo ki a'di midi 'taki war ki wathi/ jin yukayuk mo be.

¹⁹ Haali/ moyuk gi mony'cesh yansan mo tan*i* uni ta e ma pali/ mo goma Arumgimis mo be. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di bu'thki uni gwansan kun yukayuk mo eya mak buni jin ishkin*a* uni agany mo be.

²⁰ Dhali dok/e a'di 'kwarkunu mo ki: Tapa a'di mishki gwo kun kulum*a* 'kwani kun yukayuk ibwa

mo kun ta gwo kun ta pe'th mo.

²¹ Wakan wathin ṭal'den̄ kamu/ midi mii dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo gom 'kwani mo be. Haali/ aris to 'baar mo ta kum bum mo be

²² wa᷍ki/ ta ji ma Buulus mo walla ji ma Abuluus mo walla Sapa mo walla mony'cesh mo walla mondiki/e mo walla mowu mo walla mo kun 'kon shwane/ mo walla mo kun mini 'ko yila᷍ kamu/ mo tani aris to gwansani 'baar mo tani uni ta kum bum mo be.

²³ Dhali um ta ku ma Kristhos mo dhali Kristhos ta ji ma Arumgimis mo be.

4

Mii jin Miina Imandhunu ki She/ mo

¹ Dhalka aris 'kwani 'baar ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo ibuk ana ka piye/ mo ki ana itana ci᷍kina/ ma Kristhos mo dhali imandhu to mo gom gwo ma Arumgimis jin ci᷍nu mo ki jim bag mo.

² Bakata 'te/ a'di itheke'thkunu gwo mo gom imandhu to mo ki uni minu gam mo ki uni mini ta uni kun ta isin̄ gana/ mo.

³ Hili, ki aha/ mo tani a'di ta ari to jin gwa'da'd mo ki aha/ minu 'taki 'koki pal mo ki um mo walla ki gwon dwall gi wathi/ en'thin̄ kamu/ mo. Aha/ dinaki dwall isi is pem gwo mo si'dayi.

⁴ Haali/ aha/ mola to᷍ kamu/ nyith apo/ is pem mo. Hili ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki di ki dar gi mii 'ba/ mo. A'di ta Tapa jin nyithki aha/ mo be.

⁵ Wakan dhalku/ ki ci 'twa/ gwon dwall n̄twa/a/ ka tee mo, n̄twa/a/ ki Tapa diki pu'd mo, a'di jin midi dhu aris to 'baar mo e monkush mo, aris to

kun di_ku 'kup shwane/ mo e mondthurumi'd mo. Dhali a'di midi thisa dum pa tor mo. Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini bu'th 'twa/ maŋ 'peni Arumgimis mo be.

⁶ Aha/ dhukina ris gwo gwansan gom is pem si'da/ mo dhala Abulluus si'da/ gom gway bum mo kun tana wa_k mo ki um si'da/ mini da/ ar 'peni aman mo mmo'ko mo me'd isi gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, ki jan tal 'deŋ kamu/ 'peni um mo midi diki pe mii i is mo apowa kamuj kamu/ mo.

⁷ Haali/ aja a'di jin hilki to gunn kun 'ko ki she/ e um mo? Ata tana um mo wa_kki/ um 'konuki ci to mo? Dhali yan'ko'd wa_kki/ a'di bu'thkina um mo tani atinta dhuna um 'ba/ki ca mo me'd wakki/ a'di diki ta to jin ci_nu ki me'd mo?

⁸ Um 'tu'dkunu mo hila/ mo be. Um ta 'kwani kun ta pa ki pa mo hila/ mo be. Ki dar gi aman mo tani um waran ki imalik mo. Dhali aha/ onayi ki um mini jiya ji moyi. Wakan ki aman mina 'taki nyak_k tapa ta ki um mo.

⁹ Haali/ aha/ tosha ka Arumgimis a'di dhuki aman mo ki uni kun dhunu ki she/ mo mmota kuj 'ko'd mo me'd 'kwani kun toru gwo 'twa/a 'cesh mo mmowu mo. Haali/ aman takina businye/gom 'kwaniny'cesh mo dhali gom iman'doyu gwo mo dhali gom 'kwani mo be.

¹⁰ Aman takina pus mo gom gway ma Kris_{th}os mo be, hili um a'di iyukayu_k eya Kris_{th}os mo. Aman 'ka'dkina is mo. Hili um a'di i'bi'thkina is mo. Um a'di ishumkunu mo ki montak_k mo. Hili aman iwakkunu mo be.

¹¹ E mo yansan shwane/mo tani aman 'koshkina te/ mo dhali bu'thkina yi'de/ mo. Aman hatha to

hi'th 'ko'd mo dhali ḫaŋkamkina is ki ḫaŋkam mo gom mondor mo dhali aman dara gi gu'b mo be.

¹² Dhali aman miikina aṭu'c mo mmomiiya tu'c ki me'd bam gana/ mo. Ki aman sorkunu mo tani aman 'bora 'bor mii mo. Ki aman ṭo'ckunu bwa mo tani aman 'dimkina 'kup mo be.

¹³ Ki aman yerkunu is ki gway ki gwonthus mo tani aman malaskina gwo mo. Aman warkina mo dhali shwane/ wa e ka duhal gi 'kwaniny'cesh mo dhali aman wana e ki to jin dhi'thkunu aris to nyo/ o'di 'baar mo be.

¹⁴ Aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mmodhu um ki mon'the is mo, hili mmorum um ki gwo mo me'd ucim pem kun enka/ ki mo/en gana/ mo be.

¹⁵ Haali/ um bala tanki imanshu um bway ki gwo mo kun wana risa eya Kristhos mo. Dhali um yisa tanki ibabam bum ka ris yisa. Haali/ aha/ wara ka babam bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ki gwom 'borga/ mo be.

¹⁶ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo wakan ki um mini ta imanthok aha/ mii mo be.

¹⁷ Wakan a'di ihashkika/ uma Timuthawuuus mo, ya/m pem jin enka/ ki en gana/ mo dhali a'di jin ta'da a'cim pem jin ta isinj gana/ e Tapa mo, a'di jin midi rogom um ki gwo mo gom miim pem eya Kristhos mo me'd jin torka/ uni gwo mo eya ris mo 'baar mo eya ḫaniisa ki she/ ki she/ mo be.

¹⁸ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo me'd jin oka/ ki aha/ mina diki yaku/ i um mo.

¹⁹ Hili aha/ mina yaku/ i um ki 'dishe/ mo waḳki/ a'di ta bwa gi Tapa mo dhali aha/ mina nyith mom'bi'th gi 'kwani gwansan kun dhu 'ba/ ki ca mo, yisa gom gwom buni 'te/.

²⁰ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis mo tani diki ta gom gwo mo hili gom mom'bi th | mo be.

²¹ Um 'kona gwonta ibwaye? Miga/ yaku/ i um ki cwa jin doruwa dor mowa? Walla ki mo/en e shi/ in gi moŋkar bwa ki gwa'd mo?

5

Gwon Dwall Apo/ Mii jin Miinu Çal mo

¹ Gwo be'dkunu ki mo jin miinu miinycal mo ishki'd mo e bwaman um mo dhali ji gi wakansan gamkunu mo yisa isi bwaman 'kwani kun 'kon ka po/ ki dar gi ji gi luŋju mo. Haali/ wathinj kamu/ ishki'd e ash gi com mo.

² Dhali um dhu 'ba/ ki ca mo. Um ka ba/ imini 'taki dhal mii yan e i is mo mmoko mo. Dhalki a'di jin miiki mii yansan kan san mo tani uru ka pije/ 'peni bwaman um mo.

³ Bahili ki aha/ pina e buŋwar is tani aha/ nyakkina di ki um mo e shi/in mo. Dhali me'd jin dika/ e buŋ'kus bum mo tani aha/ ćikina 'twan^j gwon dwall mo hila/

⁴ e gway gi Tapa Yesus apo/ wathi/, a'di jin miiki ji gi ta thus kansan mo be. Ki um tul is mo tani dhali shi/in pem nyač di ki um mo tani nyački mom'bi th | gi Tapa Yesus bana mo be tani

⁵ um mini mii ćiki wathi/ yansan mo ka Seṭaan mo gom mo jin minu 'ce'd a'di sho'k mo e buŋwar is mo, ki shi/in piti minu woth mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

⁶ 'Bam bum kun dhuna um ki ca mo tani yisa 'borona. 'Kona um ki misha ki ara cumata gwa'dga/ seki'da ga'bula gana'th ki 'twan'dap mowa?

⁷ Dhagami acumata dhamo/ mo ki um mini ta agana'th kun ta kun this mo me'd jin 'kona um ka jin gana/ ki dar ga cumat mo. Haali/ aKristhos jin ta ari ka'bal bana gi mompe'kupanyolos mo tani a'di miikunuwa bas mo be.

⁸ Gom a'di gi wakan mo tani dhalki ana nyonja montul is jin yukuwa yu^k mo, yisa ka cumata dhamo/ mo, a'di jin ta'da cumat gi mii kun dupa dupi e mo dhali mii kun 'koki ta miijkar/e mo yisa, hili ki maanjkuthu'd jin dar ga cumati e mo, a'di jin dar ki washila/ mo dhali jin ta gwoⁿ gana/ mo be.

⁹ Aha/ 'kwarkina um gwo e gwom pem mo ki um mini 'koki ce e ki imanmii miinyçal mo.

¹⁰ A'di yisa ta 'pemen gwo mo gom imanmii miinyçal gi mony'cesh yan mo walla imanta a'thothum bwa mo walla imandil to mo walla imanluñ tompinycon mo, haali/ wakki/ a'di wakan mo tani ki ton ta'da ta imina / e diki ya ka pije/ 'peni mony'cesh mo, eee.

¹¹ Hili aha/ dhala mii yan e i is mo mmo'kwar gwo mo e um mo ki um mini dhalku/ ki ce e nyakki a'din 'de/ yin jin ta'd gi gway ma kam piti mo wakki/ a'di dina mii m'ba/ mo gom miinyçal mo walla mmota a'thothum bwa mo walla mmota amanluñ tompinycon mo walla mmota amansora sor mo walla mmota aman'kosh ma su mo walla mmota amandil to mo hili isi kan mo um mini dhalki to ki nyak shwa ki a'dinthus 'de/ yan mo be.

¹² Haali/ a'di diki ta miim pem mmodwall gwo gom uni kun 'kona pije/ mo. A'di diki ta uni gwansan kun 'kon eya kaniisa kun mina um idwall gwo mowa?

¹³ Arumgimis a'di dwalli uni gwansan gwo mo

kun 'kona pije/ mo be. Uri a'di jin ta thus ki thus
kan 'peni bwam um ka pije/ mo ma.

6

Mmo'koki So Ce Ibwambori 'Kwani kun Dar gi Gwo jin Gamu Is mo

¹ Waƙki/ jan ṣal 'deŋ kamu/ 'peni um taki'd gi
gwo jin 'konuki bath mo apowa kam piti mo tani
a/mina a'di iya mo e bwambor ma hakuuma mo,
uni gun 'konuki dhu ki she/ mo goma Arumgimis
mo mmodhal uni kun dhunu ki she/ e i is mowa?

² 'Kona um ki misha, ki uni kun dhunu ki she/
ki dhelel dhelel mo tani mini dwall 'kwaniny'cesh
gwo mowa? Dhali waƙki/ 'kwaniny'cesh minu
dwall gwo ki um mo tani a/um bunya/ 'koki ha
me'd mo mmodwall ushi gwoŋ gwa'dgaa?

³ 'Kona um ki misha ki ana mina dwall
iman'doyu gwo gwo mowa? Bakatayee bat̄hu
mii gi mondiki/e yan mo?

⁴ Waƙki/ um ta gi gwon dwall mo tani atinta
dhuna um uni mo ibwambori uni gun piskin mo
eya ƙaniisa mo?

⁵ Aha/ ona gwo yansan mo mmo'the um is mo.
A/wathin kamu/ bunya/ diki yukayuk mo ibwam
um mo jin midi 'kosh jwa mo mmoniyith gwo
mbwaman ma wak piti gom ikam mowa?

⁶ Haali/ akama kamu/ yaki'di bwambor ma
hakuuma mo mmo/o gwo apowa kam mo dhali
a'di ibwambori uni gun dar gi gwo jin gamu is mo.

⁷ Mmota gi shi/ ushi gwon dwall mo ka rem 'kup
mo tani a'di ta mii jin pinu um e mo. Ata 'kona um
ki dhal mii e i is mo mmo'kosh is ka nyor mo gom

tonthusa tiya mo? Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo ki um minu dil mo?

⁸ Hili um ki is bum mii tonthus mo dhali dila dil mo dhali isi kan iwak bum gana/ dilkina um mo be.

⁹ 'Kona um ki misha ki uni gun 'koki mii mii kun ta kuŋ kar/e mo tani mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo? Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Walla uni gun ta imanmii miinyçal mo walla uni gun ta imanluŋ tompinycon mo walla uni gun ta çal ki çal mo walla uni gun çek ma du mo walla uni gun ha'k 'pen çen gwas mo

¹⁰ walla 'kwanin 'di/ mo walla iman'thoth bwa mo walla iman'kosh ma su mo walla imansora sor mo walla imandil to mo tani uni mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo be.

¹¹ Dhali kun tiya ta ku gi wakan e um mo. Hili um lamkunu mo, um dhukunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali um dhukunu mo ki mo ma kar/ e mo ki gway gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali ki gway gi Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis bana mo be.

Kari Arumgimis ki Ca mo e Buŋgwar Is Bum mo

¹² Aris to 'baar mo tani dhala gwoŋkan aha/ bway mo, hili aris to 'baar mo yisa ta gi shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo be. Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo, hili aha/ mina diki dhal is pem bway mo mmota çin̄kina/ gom to gunni 'baar mo.

¹³ Ton̄teyi gom bwa mo dhali bwayi gom ton̄te/ mo. Dhali Arumgimis midi 'ce'd jin ʈal 'deŋ kamu/ sho'k mo dhali jaŋ kamu/ mo. Buŋgwar is yisa uku gom mii jin miinu miinyçal mo. hili gom Tapa mo dhali Tapa gom buŋgwar is mo be.

¹⁴ Dhali Arumgimis 'de'kki Tapa mo dhali a'di si'da/ midi 'de'k ana mo e mom'bi'th piti mo be.

¹⁵ 'Kona um ki misha ki bun̄gwar is bum ta to is goma Krist̄hos mowa? Gom a'di gi wakan mo tani a/aha/ mina gu tom bun̄gwar is ma Krist̄hos mo dhali mii uni ki to is jin miinu miinyçal mowa? Aggi.

¹⁶ 'Kona um ki misha ki a'di jin gamki is piti is mo ki a'di jin miiki miinyçal mo tani talki isa 'de/ mo uni ka yima? Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Uni su/ mini tal bun̄gwar isa 'de/ mo be.

¹⁷ Hili a'di jin gamki is piti me'd ki Tapa mo tani wara'd gi shi/ina 'de/ e a'di mo be.

¹⁸ Shipit̄i/ a ηwaça/ mo 'peni mo jin miinu miinyçal mo. Aris miinthusa tiya 'baar mo gun miina wathij kamu/ mo tani a'di ta jim por ma pije/ gi bun̄gwar is mo, hili miinyçal jin miina wathi/ miinthus mo tani a'di miiki miinthus apo/bun̄gwar is pitij gana/ mo be.

¹⁹ 'Kona um ki misha ki bun̄gwar is bum ta monyça'b gi Shi/in Dheleladhelel jin di e uma? a'di jin takina um 'peni Arumgimisa? Um yisa ta uni gun ta ku gi is bum yisa.

²⁰ Um yolkunu ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Wakan kari Arumgimis ki ca mo e bun̄gwar is bum mo.

7

Gwo jin Toco'd Isi gom Gwo gi Miimash mo

¹ Dhali isi gom gwo gun bat̄hu mo gom gwo kun 'kwarkina um mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd mo jin mina wathi/ diki 'disha 'bom is mo ba/.

² Hili gom mompal gi mo jin miinu miinyçal mo tani 'kwaninj gwath^h ka 'dete/ 'dete/ mini mii ta gi up buniñ gana/ mo dhali up ka 'dete/ 'dete/ mo tani mini mii ta gi ikathim buniñ gana/ mo.

³ Wathinj gwath^h midi mii kar ashim piti ki kar 'pempanj gana/ mo dhali wakan si'da/ ashim piti midi kara kathim piti ki kar 'pempanj gana/ mo be.

⁴ Haala 'bom midi mol ta tapa gom buñgwar is pitinj gana/ mo, hili wathinj gwath^h a'di ita'd mo. Wakan si'da/ wathinj gwath^h midi mol ta tapa gom is pitinj gana/ mo, hili a'bom a'di ita'd mo be.

⁵ Dhalku/ ki ush ka rem 'kup mo, isi ciki/ warí ki gwo jin gamu me'd mo gom ari mo mo, ki um mini mii ga/ is bum mo mmo'tho mo. Dhali hili gam is mmontal 'de/ η'ko'd mo isi ciki/ ka Setaan midi diki pal um mo mmo/atha um mo jin 'timuwa du mo.

⁶ Aha/ ona gwo yansan ki sheshkon mo, yisa mmokan gwowa.

⁷ Aha/ onayi ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki wa e ki aha/ ki is pem mo. Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni takin gi to gun çikunu ki me'd mo ki ji mum mo ki is buni mo 'peni Arumgimis mo, jan ṭal 'deñ kamu/ ki ji en 'deñ kamu/ mo dhali jañ kamu/ ki ji en 'deñ kamu/ mo.

⁸ E 'kwani kun 'koki mash mo dhali up kun wuna ikathim buni mo tani ahá/ ona ki a'di ta shi/ miim 'boró'd gom uni mmo'ko kan ki laça/ mo me'd aha/ mo be.

⁹ Hili wakki/ uni molona du bu'th mo mmo'tim mo tani uni mini mii mash mo. Haali/ a'di 'boro'd mmomash mo mmodhal mii e i is mo mmodhu e ki 'thir 'thir gom mon'dap e mo be.

¹⁰ Gom uni gun mashkin mo tani aha/ kana gwo

mo, dhali hili aha/ yisa, Tapa mo, ka 'bom midi diki mii kwa/ bwa 'pena kathim piti mo

¹¹ (hili wakka yim midi mii kan mo tani dhalka yim di'd ki laça/ mo mmodiki mash mo walla si'da/ dhalka yim o gwonj gwam mo uni ka kathim piti mo) - dhali ka kath si'da/ midi diki mii thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo.

¹² Gom um gun boçkin mo si'da/ tani aha/ ona gwo mo, Tapa yisa, ki wałki/ akam ta gi ash mo jin diki gam gwo is mo dhala yim gam gwo me'd mo mmonyak çä'b ki a'di mo tani a'di midi mii diki thoson gwo mo mmodhala yim 'pen mo.

¹³ Wałka 'boma kamu/ si'da/ ta ga kathim piti jin dar gi gwo jin gamu is mo tani dhali a'di ki gam gwo me'd mo mmonyak çä'b ka yim mo tani ayim midi mii diki mii thoson gwo mo mmodhal a'di 'pen mo.

¹⁴ Haali/ wathinj gwath jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo gi ash mo be. Dhali a'bom jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo ma kath mo. Wałki/ a'di diki wakan mo tani ucim bum si'da/ minu dhu gi ku gun 'koki dhelel mo. Hili me'd jin oka/ mo tani uni dhunu me'd ku gun dhelelin moyi.

¹⁵ Hili wałki/ amannyak çä'b jin dar gi gwo jin gamu is mo ona bwa mmokwa/ bwa mo tani dhalki a'di miinu wakan mo ma. Ki mo gi wakan mo tani akama kamu/ walla 'bwahama kamu/ minu 'koki dek mo ki gwo yansan mo. Haali/ Arumgimis yuk ana mo gom moñku'th is mo be.

¹⁶ A'boma, /e mini diki mish bunya/ wałki/ /e mini wołha kathim pini mowa? Wathinj gwatha,

mina / e diki mish bunya/ wakki/ / e mini woth
ashin mowa?

Mii gi Mondiki/e jin Karkina Tapa mo

¹⁷ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo shuna shu/um bway mo e mii gun tora Tapa uni mo mmomii mo dhali e a'di jin yukkkin ma Arumgimis uni mo mmomii mo. A'di ta gwonkan pem goma kaniisa 'baar mo be.

¹⁸ Wathinj kamu/ di'da ki a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo hila/ me'd jin yukkunu a'di mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmonap mo mo mmowar mo gi a'di jin dinuki 'citha/ munyjal yis mo. Wathinj kamu/ di'da jin yukkunu mo ki a'di dinuki 'citha/ munyjal yis mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmonap mo mo jin minu 'citha/ munyjal yis mo.

¹⁹ Haali/ mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani walla mo ma munyjal yis jin dinuki 'cith mo tani mii tonj kamu/ yisa, hili mmodhu gwonkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be.

²⁰ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii 'ko kan mo e mom buni ki she/ki she/ mo e mo kun yukkunu uni mo be.

²¹ /E ta ciñkina/ jin yolu mo ki /e yukkunu mo 'taa? Dhalku/ di'd kan mo. Hili wakki/ /e mini 'taki mish gam mom pini jin dina /e ki 'kus mo tani miiyi /e 'te/ ki is pini 'bakany mo ma.

²² Haali/ a'di jin yukkunu mo e Tapa mo tani me'd jin tana a'di ciñkina/ jin yolu mo tani a'di ta wathi/ jin di'd ki 'kus mo e Tapa mo. Wakan si'da/ a'di jin di'd ki 'kus mo me'd jin yukkunu a'di mo tani a'di ta ciñkina/ jin yolu mo jin ta ji ma Kristhos mo be.

²³ Um yolkunu mo ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Dhalku/ ki mii dok/e ta çiŋkina/ gi 'kwani kun mini yol um mo.

²⁴ Wakan iwaka, aris mo gunn kun yuķkunuwa yuk ka 'dete/ 'dete/ mo tani dhalki a'di ca'ba'd mo nyicine/ mo nyakka Arumgimis mo.

Ku gi 'Koki Mash mo dhali ku gi Wuna Ikañh mo

²⁵ Dhali isi gwo gom uni kun 'koki mash mo tani aha/ dara ki gwoŋkan 'peni Tapa mo. Hili aha/ cikina um ayisany pem mo me'd wathin 'de/ jin ta a'di jin taki'd gi momiimii gi Tapa jin minu gam is ki isin gana/ mo.

²⁶ Aha/ ḫosha gom mo jin 'konu ka ćis e bun'kus bana shwane/ mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd gom wathi/ mmoca'b mo kan me'd jin ca'ba a'di mo be.

²⁷ A/e dekkunu ki ashin mowa? Dhalku/ ki ḫap bway mo mmodi ki 'kus mo. A/e din ki 'kus mo 'pena 'boma? Dhalku/ mii ki tash mo mmonap momash mo.

²⁸ Hili wakki/ /e ki mash mo tani /e mii miinthus yisa. Dhali wakki/ nyara/ masha'd mo tani ayim mii miinthus yisa. Hili uni gwansan kun mashkin mo tani uni mina gwo gi mony'cesh ibal is mo mmoto'c bwa mo be dhali aha/ ona bwayi mmo'tash a'di 'twa/ 'peni um mo.

²⁹ Hili 'pemen gwo yan jin oka/ mo tani iwaka, atee jin karu mo tani a'di kuṭakut mo be. 'Peni shwane/ mo tani dhalki uni gwansan kun ta gi up mo tani 'kon mo kan mo me'd uni gun daran mo,

³⁰ dhali uni gwansan kun gwokin mo tani me'd jin 'kona uni ki ko mo, dhali uni gwansan kun 'kunykina bwa mo tani me'd jin 'kona bwa uni ki

'kuny mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo tani
me'd jin 'kona uni ki dar gi to mo,

³¹ dhali uni gwansan kun usi mony'cesh is mo
tani me'd jin 'kona uni ki us mony'cesh is ki
sule/ mo. Haali/ yir gi mony'cesh yansan di'd mo
mmope mo be.

³² Aha/ ŋapa um mmo'ko ki 'kus 'peni mo jin
ananu is mo. Dhali wathi/ jin diki mash mo tani
a'di ananki is piti mo gom to gi Tapa mo, ki a'di
midi mii gun 'bor Tapa bwa mo be.

³³ Hili wathi/ jin mashki'd mo tani a'di ananki is
mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo
jin midi 'bor ash bwa mo.

³⁴ Dhali wakan mo tani to gun koca a'di e nycine/
mo tani uni kwa/u bwa mo. Dhali a'bom jin diki
mash mo walla nyara/ si'da/ mo tani uni ananki is
mo gom to gi Tapa mo jin mina uni dhu bungwar is
buni ki she/ mo ki jin kogu/ mo dhali shi/in buni
si'da/ mo. Hili a'bom jin mashki'd mo tani a'di
ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di
mii to mo jin midi 'bora kathim piti bwa mo.

³⁵ Aha/ ona gwo yansan gom shi/ miim 'boro'd
gom mowoth bum mo, yisa mmodhu uma nyoki
'ba/ mo, hili mmoshush uma du mo ki shush gana/
mo jin mina umi ku'th is mo gom Tapa mo ki dar
gi miij kamu/ mo be.

³⁶ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi kulum gwo
ibwa mo ki a'di diki mii mii kun mini ha me'd mo
gom mondosh piti mo tani wakki/ bwa en'dap piti
'bitha'bi'th mo tani dhali wakki/ a'di minu mii mii
mo tani dhalki a'di mii a'diyi jin o a'di bwa mo.
Dhalki uni mashan mo. A'di ta miinthus yisa.

³⁷ Hili ma, a'diyin jin t̄elu sho'k mo mmodosh mo
eya dum piti mo tani dhali dar gi mo jin 'deke'thi
a'di mo tani, hili si'da/ a'di ta gi bwa mo mmo'tima
du mo dhali ta gi gwo ibwa eya dum piti mo gom
mii yansan mo tani mmokara yim mo me'd jim piti
jin dosha a'di mo tani a'di mii miim 'boro'd mo be.

³⁸ Wakan be, a'di jin mashki'da yim jin dosha
a'di mo tani mii'd ki 'bore/ mo ba/. Dhali a'di jin
tukki mii mash is mo tani a'di midi bol mii e mo.

³⁹ A'bom a'di deka gwoŋkan ma kath mo me'd
jin din ma kath ki e mo. Ayim di'd ki 'kus mo
mmomash mo 'ko'di jwa ma kath mo e a'di jin o'da
yim bwa moyi, hili e Tapa mo be.

⁴⁰ Hili eya yisany pem mo tani ayim a'di mina
bwa 'bor ki nyanye/ mo wakka yim midi ca'b kan
me'd jin ca'b ma yim mo. Dhali aha/ ḫosha si'da/ ki
aha/ tana gi Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis
mo be.

8

Tonte/ jin Thenu Tompinycon mo

¹ Dhali isi gwo gom tonte/ jin thenu tompinycon
mo tani ana misha ki ana 'baar mo tana gi monyith
yani 'baar mo. Monyith jin pe'di mis mo hili mo/en
a'di nyanki'da nyaj mo be.

² Wakki/ jan tal 'denj kamu/ ta'd gi gwalal mo
mmo/o ki a'di mishi tonj kamu/ mo tani a'di yisa
mishki'd naskina/ to jin mina a'di 'taki mish mo ka
ba/.

³ Hili wakki/ jan tal 'denj kamu/ enki'da
Arumgimis mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin mishu ki
a'di mo be.

⁴ Isi gwo gom tonṭe/ jin shwanu jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki aris tompinyconi 'baar mo 'koki ta to gun 'ko ki 'ko 'konj gana/ mo, dhali kan mo tani Arumgimisa kamu/yisa di'da jasi a'di 'deñ gana/ mo be.

⁵ Haali/ bala arisa rum kun yuķu gway kan ka wuny is mo tani uni ḥala/ pelena kun 'kon e momis mo dhali e mony'cesh mo. Isi kan ka jin ganayi arisa rum ḥala/ pelena dhali amariny tapa mo tani

⁶ hili gom ana mo tani Arumgimis ṭal 'de/ mo a'di jin ta'da Baba mo dhali 'peni a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali gom a'di mo tani ana 'kokina mo, dhali Tapan 'de/ mo jin ta'da Yesus Kristhos mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali e a'di mo tani ana 'kokina mo be.

⁷ Bahili, aris 'kwani 'baar mo yisa tan gi mony-*ith* yan mowa. Hili kun tiya mmo'kokina uni isa dhamo/ mo ntagi shwanesan mo mmobotki mii mo mmoluŋ tompinycon mo tani uni shwaki tonṭe/ mo me'd a'diŋ gana/ jin thenu tompinycon mo, dhali 'twa/ ma dum buni mmo'ka'dkunu uni is mo tani shi/kunu mo be.

⁸ Tonṭe/ midi diki mish ana sus eya Arumgimis mo. Ana minu mii ki shi/ yisa waķki/ ana 'konaki shwa a'di mo dhali ana minu 'bor mo yisa waķki/ ana ki shwa a'di mo.

⁹ Hili miim pini i e ki 'bore/ 'te/ mo isi ciki/ mom pini jin dina /e ki 'kus kan mo midi 'taki war ki mo jin gola /e agol mo gom a'diŋ kamu/jin 'ka'da is mo.

¹⁰ Haali/ waķki/ wathinj kamu/ ki par /e e mo, /e jin ta wathi/ jin nyithki to mo, mmoça'ba /e eya tharabeesa e gu'b gi luju tompinycon mo tani mina a'di mii diki rak is pit i mo waķki/ bwan

'twam piti 'ka'da is mo mmoshwa ton_{te}/ jin thenu
tompinycon mowa?

¹¹ Dhali wakan gom monyith pini mo tani wathi/
yansan jin 'ka'da is mo tani a'di 'ce'dkunu sho'k
mo be, a'di jin ta'da akan jin wun ma Kristhos mo
be.

¹² Wakan miinthus jin miikina /e apo/ iwak pini
mo dhali mmodhuna / e jama/ e 'twa/ ma dum
buni mo ki uni 'ka'da is mo tani /e miiki miinthus
apowa Kristhos mo be.

¹³ Wakan wakki/ ton_{te}/ rakki'da kam pem mmobit
mo tani aha/ mina diki shwa a'di mo isi ciki/ ki
aha/ mina diki raka kam pem mmobit mo be.

9

Mii gun Dhalu Imandhunu ki She/ Bway mo Mmomii mo

¹ Dika/ ki di ki 'kus mowa? Dika/ ki ta a'di jin
karu ki she/ mowa? Dika/ ki par Tapa Yesus bana
e mowa? 'Kona um ki ta uni gun ta kuma tu'c pem
e Tapa mowa?

² Wakki/ gom kun tiya mo tani aha/ dinaki ta a'di
jin karu ki she/ mo, hili isi kan um ta kum pem kun
cilka/ mo haali/ um ta to jin 'dapuwa 'dap goma
tu'c pem mo mmotaka/ a'di jin karu ki she/ mo gom
Tapa mo be.

³ Gwo yansan ta gwom pem jin 'ce'dka/ she/ mo
gom uni gwansan kun mini dot aha/ mo be.

⁴ 'Konuki dhal am bway mo mmoshwa ton_{te}/
mo dhali mmopi to mowa?

⁵ 'Konuki dhal am bway mo mmota gi up mo
me'd jin tana unin tiya gun dhunu ki she/ mo dhali
ikam gi Tapa mo dhala Sapa mowa?

⁶ Walla aBarnaaba a'di 'deya dhali aha/ am 'cena inonu mo mmomisha ṭu'c mii gom mo jin 'konu mowa?

⁷ Kaja a'di jin midi miiya ṭuca askar ka guurush pitij gana/ mo? Kaja a'di jin midi si amura'th mo mmodiki shwa maman 'peni a'di mo? Kaja a'di jin ta'd gi tonkal mo jin midi diki uma ko 'peni unin tiya mo?

⁸ Gwo yansan oka/ ki moshirr gi wathi/ mowa? Dina gwoŋkan jin ćinu ki o gwo mo jin nyakka'd kan mowa?

⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo e gwoŋkan ma Musa jin ćinu mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo. Arumgimis kulumki gwo ibwa mo goma morbip mowa?

¹⁰ Dina a'di ki o gwo gom gway bana 'baar mo ki 'bil 'bila? A'di 'kwarkunu mo gom gway bana mo haali/ amangora 'cesh mo tani midi 'taki gora 'cesh ki mo ma 'teŋ kape/ mo dhali amantor to mo tani midi tor to ki mo ma 'teŋ kape/ mo mmogamkina a'di emen to en tiya mo.

¹¹ Waƙki/ aman sina to gi shi/in gun 'boron mo e bwaman um mo tani a'di cana mii kagahara gara/ waƙki/ aman mina gam to 'peni um gom buŋwar is mowa?

¹² Waƙki/ kun tiya uni tan gi to gwansan 'peni um mo tani mina am 'koki ta ki nyanye/ si'da/ 'peni uma?

Hili aman 'konaki bu'th bway jin dhalu aman mo mmomii kan mo. Hili aman 'dimkina 'kup mo e to gunn mo mmodhal mii e i is mo mmokar to jin gol 'kwani mo e bway gi gwom 'borga/ ma Kristhos mo be.

13 'Kona um ki misha ki uni gwansan kun miiki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani gamki ton̄em buni mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni gwansan kun miiki to mo eya gwata/ jin miinuwa bas mo tani gamki to 'peni to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mowa?

14 E bway jin nyakka'd kan mo tani Tapa a'di kanki gwo mo ki uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo mini 'taki gam moŋ'kom buni jin mina uni 'ko ki 'kom pa mo ki gwom 'borga/ mo.

15 Hili aha/ dinaki bu'th bway ṭal 'deŋ kamu/ mo jin dhalu aha/ mo mmomii wakan mo walla aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mo mmogam ari ton̄ kamu/ gi wakan mo. Haali/ aha/ war mina dhal mii e i is mo mmowu moyi mmodiki dhal aha/ bway mo mmoci aha/ a'di jin midi dhal aha/ mmokar 'ba/ ki ca mo be.

16 Haali/ wałki/ aha/ cina gwom 'borga/ mo tani a'di midi diki dhal aha/ bway mo mmokar 'ba/ ki ca mo. Haala ṭu'c jin ṭucu mo tani a'di 'thinu apo/ aha/ mo. Wayyi e aha/ mo wałki/ aha/ dinaki ci gwom 'borga/ mo.

17 Haali/ wałki/ aha/ mina mii yansan ki bwam pem gana/ mo tani aha/ tana gi to jin ish ɺumma/ mo. Hili wałki/ aha/ dinaki mii mii yansan mo ki bwam pem gana/ mo tani aha/ 'dapkina ki a'di jin ta'da mandhu to mo.

18 Wakki/ a'di wakan mo tani tom pem kun tako/ mo mmo/ish ɺumma/ mo tani ta'da ta mo? Jasi a'di 'de/ jin wa cikise/ mo be: Ki gwom pem jin cika/ mo tani aha/ mina ci gwom 'borga/ ki me'd mo ki dar gi ton dot̄ mo, mmodiki bu'th bway mo jin dhalu aha/ mo mmomii mo e gwom 'borga/ mo be.

19 Haali/ aha/ ka ba/ dina ki 'kus 'pena ris 'kwani 'baar mo. Aha/ kara is pem mmota çinkina/ goma ris 'kwani 'baar mo ki aha/ mina 'taki gam 'kwani ki nyanye/ adu is mo.

20 Gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani aha/ warkina ki Wathi/ Yahuuda/ mo mmomiga/ mish gam 'Kwani Yahuuda/ adu is mo. Gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwoŋkan jin çinu mo tani aha/ warkina ki a'di jin di'd e bwanj'kwariny gwoŋkan jin çinu mo - aha/ bala dinaki di e bwanj'kwariny gwoŋkan jin çinu mo - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan kun 'kon bwanj'kwariny gwoŋkan jin çinu adu is mo be.

21 Gom uni gwansan kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin di'd ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo - yisa mmodarka/ gi gwoŋkan jin çinu ka çarambuye/ 'kup ka Arumgimis mo yisa hili ibwanj'kwariny gwoŋkan ma Kristhos mo be - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan adu is mo kun 'kon ka pije/ 'peni gwoŋkan jin çinu mo be.

22 Gom uni gwansan kun 'ka'da is mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin 'ka'da is mo ki aha/ mina gam uni gwansan adu is mo kun 'ka'da is mo. Aha/ warkina ka mandhas is pem bway mo gom 'kwani 'baar mo tani ki aha/ mina 'taki ta kun tiya is ki me'd mo, ma ki 'pemen yan kan mo be.

23 Aha/ miikina a'di 'baar mo gom gway gi gwom 'borga/ mo ki aha/ minu 'taki pwak mom'bor miim piti mo be.

24 'Kona um ki misha ki e mo jin paru sho'k mo tani aris uni gun dhunu mo mmopar sho'k mo tani uni parki sho'k mowa? Hili jasi a'din 'de/ a'di

ibu'thki tontaki. Wakan soyi mo ki um mini bu'th a'di mo.

²⁵ Aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo kun ta imanlo'ba lo'b mo kun birina bir mo tani uni 'timkina adum buni mo goma ris en ton tiya mo be. Uni miiki a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi pu/ mo. Hili ana miikina a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi mol pu/ mo be.

²⁶ Nye, aha/ dinaki gus ka kar 'kup mo. Aha/ dinaki hi'th ton'kulush ime'd mo mmomiiya bum-bum 'te/ mo.

²⁷ Hili aha/ ṫukkinkina is pem ki me'd mo dhali aha/ dilkina is pem ki me'd si'da/ mo tani isi ciki/ 'ko'di gwom pem jin çika/ kun tiya mo tani aha/ ki is pem mo mina 'taki ta a'di jin minu this wał mo be.

10

Gwo jin Rumu Apo/ Mii jin Luju Tompinycon mo

¹ Aha/ ḥapa um mo mmomish mo mo iwak mo, ki ibabam bana 'baar mo 'kokin mo e bwaj'kwariny ma rak mo dhali uni 'baar mo pekin isi bwaman yi'deñ kumma/ mo.

² Dhali uni 'baar mo 'kokunu mo mmocuç mo ki mii ma Musa mo eya rak mo dhali ki kumma/ yi'de/ mo be.

³ Dhali uni 'baar mo shwaki tonten tal 'de/ mo jin ta to gi shi/in mo

⁴ dhali uni 'baar mo piki tompin tal 'de/ mo jin ta ki ji gi shi/in mo. Haali/ uni pikin 'peni to gi shi/in yan jin ta wosh mo jin bat̄ki uni nsho'k mo dhali Wosh yan mo tani a'di ta'da Kris̄hos mo be.

⁵ Bahili unin tiya ka woho/ mo tani Arumgimis dina bwa ki 'bor mo gom uni mo haali/ uni ta'kkunu mo e bwam ma sho mo be.

⁶ Dhali to gwansan uni ta gwo kun rumu gom ana mo ki ana mina bwa 'koki o mo mmomii tonthus mo me'd uni mo be.

⁷ Dhalku/ ki lunj tompinycon mo me'd unin tiya mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: 'Kwani gwansan uni 'koki' pena 'cesh mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmocu mis mo mmosa mo be.

⁸ Ana mina mii 'koki dhal is bana bway mo e mo jin miinu miinycal mo me'd kun tiya mo kun miikin kan mo dhali 'kwani kun tana alaapi iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka kwara mo kun ta'kki jwa mo me'd kurkun ka tente/ mo.

⁹ Ana mina mii dhalku/ Tapa ki mii pal mo me'd jin miikina kun tiya mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k mo ki tasha/ kun shi/ ma ti'd ki shi/ mo.

¹⁰ Walla ana mina mii dhalku/ ki miiya gumgum mo me'd kun tiya kun miikin mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ka Man'ce'd uni Sho'k mo be.

¹¹ Dhali mii gwansan miiki uni mo mmota to kun rumu uni mo. Hili uni 'kwarkunu mo gom mo jin minu ye'th sho'k bana mo, apo/ ana kun 'kona ki she/ yil yan jin midi di 'kup jin midi pu'du/ mo be.

¹² Wakan ba/ dhalki a'din 'de/ yin jin kulum gwo ibwa mo ki a'di mishi dosh mo tani dhalki a'di hil miim piti i e ki 'bore/ mo isi ciki/ a'di midi la kum 'twa/a 'cesh mo.

¹³ Mompaluŋ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th / e mo jin diki pal wathi/ en'thinj kamu/ mo. Hili

* ^{10:8} talaata wa ishriin alip

Arumgimis a'di ta ji gi isinj gana/ mo dhali a'di midi diki dhal/e ki/e minu pal mo mmo'ce'd mom'bi'th pini apo/ mo. Hili ki mompal mo tani a'di si'da/ midi ɺwa/ /e bway mo mmoye mo jin mina /e mish a'di 'dim 'kup ki sule/ mo be.

¹⁴ Wakan mo um pem gun enka/ mo shipiti/ a ɻwaça/ mo 'peni mo jin luŋu tompinycon mo.

¹⁵ Aha/ ona gwo e um mo me'd 'kwani kun ta gi yuk mo. Nyithi a'di ki is bum mo ma, a'di jin oka/ mo.

¹⁶ Akubbaaya gi mom'boru mii mo a'di jin 'bora ana a'bor mii mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku to bu'th mo goma bas ma Kristhos mo 'taa? Dhali maanjkuthu'd jin 'ce'dkina ana mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku bunqwar is ma Kristhos bu'th mo 'taa?

¹⁷ Haala guraasa maanjkuthu'd tal 'de/ mo, ba ana kun tana ris mo tani ana ɻala 'de/ e bunqwar isa 'de/ mo be. Haali/ ana 'baar mo nyakkina guraasa maanjkuthu'd yan mo be.

¹⁸ Hili mii jin boṭa 'Kwani ma Israyiil mo. 'Kona uni gwansan kun 'ka to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo e shemena gwaṭa/ jin miinuwa bas mowa?

¹⁹ Ki gwo jin oka/ ta'da ta saye? Ki tonte/ gun thenu tompinycon mo tani ta toŋ kamuwa? Walla ki ji gi ta pinycon mo tani ta toŋ kamuwa?

²⁰ Yisa. Gwo jin oka/ mo tani oka/ gom uni gun dar ki ji gi luŋuŋ gana/ mo tani uni 'cithki to/e 'kus mo mmoteya ruma 'cesh mo, yisa Arumgimis gana/ mo. Aha/dinaki ɻap um mo mmonyak to mii ka ruma 'cesh mo.

²¹ Um mini mola ɺubbaaya gi Tapa pi mo dhali

piya ḁubbaaya ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. Um moli 'kowa tharabeesa gi Tapa mo dhali 'kowa tharabeesa ma ruma 'cesh ka yiha/ mo.

²² A/ mina ana rukuny Tapa mmota'c bwa mowa? A/ana tana gi 'bi'th mmobol a'di e mowa?

Miiyi Aris To 'Baar mo gom Monyca ma Arumgimis mo

²³ Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/bway mo. Hili, aris to 'baar mo 'koki ta to gun wothina woth mo. Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo. Hili aris to 'baar mo yisa nyani is mo yisa.

²⁴ Wathin 'deŋ kamu/ midi mii dhalku/ ki ɻap tom 'boron gom is piti mo. Hili a'di midi ɻap tom 'boron goma man'dish gu'b is ki a'di mo.

²⁵ Shwayi ma to gunn gun yolu mo e mo ma suug mo ki dar gi 'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo.

²⁶ Haali/ mony'cesh yansan mo tani ta ji gi Tapa mo dhala ris to 'baar mo gun 'kon e a'di mo be.

²⁷ Waŋki/ jan ʈal 'deŋ kamu/ 'peni uni gun daran gi gwo jin gamu is mo tani ʈi uma yuk mo mmoshwa tonṭe/ mo dhali um 'kona bwa mo mmo/ii mo tani shwayi ma, ma a'diyin jin minu kara bori um mo ki dar gi 'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodoṭ gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo be.

²⁸ Hili waŋki/ jan ʈal 'deŋ kamu/ o um gwo mo ki: To yansan mo tani a'di thekunuwa rum mo tani dhalki a'di ki shwa mo. A'di oka/ mo gom gway piti jin ʈorki um a'di mo dhali gom gway gi 'twa/ ma du mo tani

²⁹ 'pemen gwom pem jin oka/ mo gom 'twa/ ma dum piti mo tani diki ta jim bum mo be. Haali/ ata

mina mom pem jin dika/ ki 'kus mo ta a'di jin minu
wak̄ mo ki 'twa/ ma du gi wathinj̄ kam̄/ mo?

³⁰ Wak̄ki/ aha/ nyaka to bu'th ki mo jin 'boruwa
'bor bwa i is mo tani kataye çinu 'twa/ wał̄ apo/
aha/ mo gom to çaan jin çika/ mo ki mo jin 'boruwa
'bor bwa i is mo?

³¹ Wakan wał̄ki/ um ki shwa to mo walla pi to
mo walla a'diyin jin miina um mo tani miiyi a'di
'baar mo gom monyca ma Arumgimis mo.

³² Dhalku/ 'Kwani Yahuuda/ ki ci e mo mmokol
mo walla 'Kwanij̄ Griki mo walla 'kwanij̄ ɺanisa
ma Arumgimis mo be.

³³ Jasi gom miim pem jin palka/ mo mmo'bora
ris 'kwani bwa 'baar mo tani e to 'baar mo kun
miika/ mo, yisa mmosimmka/ shi/ miim 'boron
pem gana/ e mo hili gom 'kwani ka ris mo ki uni
minu ta is ki me'd mo be.

11

¹ Tayi imanthoł̄ aha/ mii mo ma, me'd jin tak̄a/
amanthoł̄a Kristhos mii mo be.

Mii jin Mina Upi Kum 'Kup ki Burrinye/ mo

² Aha/ maŋa um mo haali/ um kayaa/ e mo eya
ris to 'baar mo dhali mmodhu gwo jin luł̄u um mo
isi me'd jin çikika/ uni um mo be.

³ Hili aha/ ŋapa um mo mmomish gwo 'ban mo
ki a'di jin ta'da 'kan'kup gom 'kwani 'baar mo tani
ta'da Kristhos mo be. Dhali a'di jin ta'da 'kan'kup
goma 'bom mo tani ta wathinj̄ gwath̄ ma yim mo
dhali a'di jin ta'da 'kan'kup goma Kristhos mo tani
ta'da Arumgimis mo be.

⁴ Ma 'kwani gunn kun 'thon mo walla o gwo jin onu is mo ki 'kup buni kumu ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ gom 'kup buni mo be.

⁵ Hili ma up gunn kun 'thon mo walla o gwo is mo ki 'kup buni 'konuki kum ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ mo - a'di ta mii jin nyad si'da/ gi mii jin 'thin ma yima mur mo.

⁶ Haali/, wakka 'bom midi diki hi'th to i'kup gom is piti mo tani ayim midi 'taki 'citha/ mur'kup piti mo be. Hili waKKI/ a'di ta miin 'thalkina/ mo goma 'bom mo mmo'citha/ mur'kup mo walla mmo'thiya mur'kup mo tani dhalka yim hithi burrinyenj 'kup mo ma.

⁷ Haali/ wathinj gwath_h ka ba/ midi diki kum 'kup piti ki to mo haali/ a'di ta jamas ma Arumgimis mo dhali monycam piti mo be. Hili ayima 'bomi a'di ta monyca gom wathinj gwath_h mo be.

⁸ (Haali/ wathinj gwath_h yisa u_{ku} 'pena 'bom mowa, hili a'bom 'peni wathinj gwath_h mo be.

⁹ Wakan si'da/ wathinj gwath_h dinuki uk goma 'bom mo, ayima 'bomi gom wathinj gwath_h mo be.)

¹⁰ Ki a'di gi wakan mo tani a'bom ka ba/ midi mii ta gi burrinyenj 'kup mo gom gway gi iman'doyu gwo mo.

¹¹ Bahili e Tapa mo tani a'bom mol is piti yip mo ki dar gi wathinj gwath_h mo dhali wathinj gwath_h mol is piti yip mo ki dar ga yima 'bomi mo be.

¹² Haali/ me'd jin ukuwa yima 'bomi mo 'peni wathinj gwath_h mo tani wakan si'da/ wathinj gwath_h shwane/ dhodhu mo 'pena yima 'bomi mo be. Dhali aris to 'baar mo 'kon mo 'peni Arumgimis mo be.

¹³ Nyithi mii ki is bum mo ma. A'di ha me'd mo

goma 'bom mo mmo'tho Arumgimis mo ki dar gi
'kup ma yim jin kumu mo ki burrinye/ mo 'taa?

¹⁴ Dina to gi mony'cesh ki is piti ki ṭor um gwo mo
jin mina wathij gwath ɬala mura 'calalga/ e 'kup
piti mo tani a'di ta mii jin 'the a'di is mowa?

¹⁵ Hili wakka 'bom ta'd ga mura 'calalga/ mo tani
a'di ta to jin min ma yimi kar is ki ca moyi. Haala
mur'kup ma yim ɬikunu a'di mo mmodik 'kup e
mo be.

¹⁶ Wakki/ wathin ṭal 'deñ kamu/ dina gwo mbwa
mo mmorukuny mii mo tani ana mina ush ki 'tash
mo haali/ miinj kamu/ yisa di'da jin botkunu mo,
walla mii jin miina 'kwaniñ ɬaniisa ma Arumgimis
mo.

Mii jin Miinuwa Tharabeeza gi Tapa ki Shi/ mo

¹⁷ Hili e gwom pem jin bath a'di i'ko'd jin migi/
ye'th um sho'k mo tani aha/ dinaki manj um mo
haali/ ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo tani a'di
yisa gom shi/ miim 'boro'da, hili gom mii jin shi/a
um 'teki shi/ mo be.

¹⁸ Haali/ gwom pem jin ta jin ṭwa/a/ mo a'dihe/
ba/. Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo eya ɬaniisa
mo tani aha/ ciña gwo ki mo ma ɬwam bwa di'd e
bwam um mo be. Dhali aha/ metə/ mo me'd mo
mmogam a'di is mo be.

¹⁹ Haali/ mo ma ɬwam bwa midi mii di mo e
bwam um mo, kan ki unin tiya kun ta 'kwaniñ
gana/ mo e bwam um mo tani uni minu nyith mo
be.

²⁰ Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo tani a'di
yisa ta tonte/ gi Tapa jin shwakina um mowa.

²¹ Haali/ e mo jin shwanu to mo tani kun tiya
ka 'dete/ 'dete/ mo tani shwaki tiya to i e mo jin

ta ton̄em buni mo dhali jan 'den̄ kamu/ mo tani 'koshkina te/ mo dhali jan̄ kamu/ mo tani 'koshkin ma su mo be.

²² Aggi. Ki um 'koki ta gi gu'b mo mmoshwayi to nycine/ mo dhali piyi to mowa? Walla k̄aniisa ma Arumgimis thu'thkina um mii mbwaman kan mo dhali 'the uni gwansan is kun dar gi to mo kana? Ki gwo gi wakatinta mmiga/ i/o gom umi? A/miga/ maŋ um gom gwo gi wakansana? Çawwo/. Aha/ mina ush ki 'tash mo be.

Mo jin Karu Mii mo goma Tharabeeza gi Tapa mo

²³ Haali/ aha/ bu'thkina gwo 'peni Tapa mo, a'di si'da/jin cikika/ um mo, ki Tapa Yesus ki mon'thiny yan ki a'di 'cithkunu is ki gwo mo tani a'di bu'thki maanjkuthu'd mo

²⁴ dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali o gwo mo ki: Yansan ta is pem jin 'ce'dki'd gom um mo. Miiyi mii yansan mo ma mmoka aha/ e mo.

²⁵ E mii yan jin nyakki'd si'da/ mo tani a'di bu'thki'da k̄ubbaaya mo i'ko'di ton̄e/ mo mmo/o gwo mo ki: Ak̄ubbaaya yan a'di ta gwon this jin gamu me'd goma bas pem mo. Miiyi mii yansan mo ma me'd gunn kun pina um a'di mo tani e mii jin mina umi kayaa/ e mo be.

²⁶ Haala risa cim gunni 'baar mo kun 'kana um maanjkuthu'd yan mo dhali kun pina uma k̄ubbaaya yan mo tani um ki ci mii eya tente/ wu gi Tapam bum mo ntaga tee jin mina a'di pu'du/ mo be.

Mii jin Budhu To Atharabeeza gi Tapa ki Mii kun 'Koki Ha Me'd mo

²⁷ Wakan a'diyin jin midi 'ka maanjkuthu'd yan mo walla piya kubbaaya gi Tapa mo ki mii jin ush me'd mo tani a'di mina mii di m'ba/ mo mmomii bungwar is gi Tapa ki shi/ kan mo dhala bas piti mo be.

²⁸ Dhalki 'kwani ka 'de_{te}/ 'de_{te}/ mo nyith is buni mo dhali ki mii gi wakan mo dhalki uni 'ka maanjkuthu'd mo dhali piya kubbaaya mo.

²⁹ Haali/ wathin 'de/ yin jin midi shwa to mo dhali pi to mo jin dar gi mo jin nyitha a'di bungwar yan mo tani a'di ki shwa mii mo dhali piya nyor ma Arumgimis jin toru gwon dwall 'twa/ a'cesh apo/ is pitin gana/ mo be.

³⁰ Ba gi mii yansan kan mo tani a'di i'ka'da uma tiya is ka ris mo dhali 'ba'th mo dhali kun tiya wukin mo be.

³¹ Hili wakki/ ana nyitha is banan gana/ mo ka jin gana/ mo tani ana yisa minu 'taki dwall gwo mo yisa.

³² Hili ki ana dwallkina Tapa gwo mo tani ana dorkunu mo, wakan ki ana minu 'taki 'koki mii miiwak apo/ mo nyakki 'kwaniny'cesh mo be.

³³ Wakan iwak pem mo ki um mini tul is mo mmontal 'de/ mo mmoshwa to mo tani cori acor ka rem 'kup mo ma.

³⁴ Wakki/ wathin tal 'de_ŋ kamu/ 'kosha te/ mo tani ba dhalki a'di ishwayi'd 'peni gu'b piti mo, isi ciki/ ki um mini 'koki pu'du/ mo dhali tul is mo mmontal 'de/ mo gom mo jin minu wak wak mo. Gwo gom ton tiya mo tani aha/ mina yip um 'ban mo ki gwo mo me'd jin migia/ pu'dku/ mo be.

To gi Shi/in jin Çinu ki Me'd mo

¹ Shwane/ isi gwo gom to gi shi/in kun çinu ki me'd mo iwak̄ mo, aha/ dinaki ɳap um mmota pus mo.

² Um mishin me'd jin 'kona um ki dar ki ji gi lujuŋ gana/ mo tani um suskunu this e mo mmoluŋ tompinycon mo kun 'kon ki mutt̄ mo, ma e bway gunn kun joçkunu um mo.

³ Wakan aha/ ɳapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki wathin ʈal 'deñ kamu/ yisa di'da jin oki gwo ki Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis mo ki sule/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Kristhos a'di jeenu mo. Dhali jan ʈal 'deñ kamu/ yisa midi mish gwo o mo mmo/o ka: Yesus ta Tapa mo isi ciki/ ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

⁴ Hili to gun çinu ki me'd mo tani tana e kuku/ mo, hili 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

⁵ Dhali hili mii ma ʈu'c tana e kuku/ mo, hili Tapa ʈal 'de/ mo be.

⁶ Dhali hili mo jin miinuwa ʈu'c tana e kuku/ mo, hili a'di ta'da Arumgimisa 'de/ mo jin umki uni eya ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

⁷ E uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani mo jin toru ki Shi/in mo tani a'di çinu mo gom mo jin woθhuwa woth̄ mo gom 'kwani 'baar mo.

⁸ E wathinj̄ kamu/ 'de/ mo tani a'di çinu Shi/in mo jin ta moyuk̄ gi gwo mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin ta monyith̄ gi gwo mo isi me'd gwo gi ʈala Shi/ina 'de/ mo be.

⁹ E jaŋ kamu/ mo tani mo jin gamu gwo is mo tani ki jasi Shi/ina 'de/ mo. E jaŋ kamu/ mo tani to gun çinu ki me'd mo mmowaça waç mo tani ta ji gi Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁰ E jaŋ kamu/ mo tani mo jin miinu miimer mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mmo/o gwo jin onu is mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu shi/in mo mmodhu ka ƙwa/um bwa mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twan tiya wal mo e kuku/ mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twa/ luk ki 'twan tiya mo be.

¹¹ Aris uni gwansani 'baar mo umu mo 'peni a'din 'de/ mo dhali Shi/in ṭal 'de/ mo mmopwak bwa mo e uni ka 'detɛ/ 'detɛ/ mo me'd jin ona a'di bwa mo be.

Aris Tom Buŋgwar Isi 'Baar mo Ṭala Isa 'De/ mo

¹² Haali/ me'd jin ṭala buŋgwar isa 'de/ mo tani dhali tom buŋgwar is ɳala/ wana risa dhali to gi buŋgwar is mo tani bala 'ka'da miiya ma e buŋgwara 'de/ mo tani wakani a'di ta'da Kristhos mo be.

¹³ Haali/ ki Shi/ina 'de/ mo tani ana 'baar mo 'kokunu mo mmocuç mo ki yi'de/ mo e buŋgwar isa 'de/ mo - ku Yahuuda/ dhali kun Griki mo, walla uni gun ta ciŋkina/ kun yolu mo walla kun 'kon ki 'kus mo - aris uni 'baar mo 'kokunu mo mmodhu mo mmonyak pi 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁴ Haali/ buŋgwar is mo tani a'di diki ta jasi gom en toŋ kamu/ mo hili gom mmota aris mo be.

¹⁵ Waƙki/ sho'k midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ɳala/ tana me'd mo tani aha/ yisa icila buŋgwar is mowa, itani a/a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋgwar is mowa?

¹⁶ Dhali waƙki/ 'ce midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ɳala/ tana e mo tani aha/ yisa icila buŋgwar is mowa, itani a/a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋgwar is mowa?

¹⁷ Waꝝki/ bun̄gwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta e mo tani mane mo jin minu 'taki cik gwo mo? Waꝝki/ bun̄gwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta 'ce mo tani mane mo jin minu 'taki jika shim to mo?

¹⁸ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani Arumgimis a'di thumki hilsan̄ e bun̄gwar is mo uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin kwanykina a'di uni mo be.

¹⁹ Wak̄ki/ hilsan̄i 'baar mo mini 'koki lača/ mo tani mane mo jin mina bun̄gwar isi 'taki di mo?

²⁰ Me'd jin wana a'di kan mo tani mo ma 'ci'cimi'th ḷala/ wana risa, ba bun̄gwar is ṭal 'de/ naskina/ mo be.

²¹ E midi mol gwo o gom me'd mo ki: Aha/ mina mii ta gi /eya? walla dok̄/e 'kup midi o sho'k kan mo ki: Aha/ mina mii diki ta gi /e mo.

²² E gwo jin ta ca'ckon mo tani 'ban gi bun̄gwar is mo kun simmi mii e mo mmo'ka'd is mo tani uni ta uni gom a'di mo be.

²³ Dhali 'ban gi bun̄gwar is gwansan gun tosha ana gun ath̄i montak̄ mo tani ana tashu ki montak̄ jin caaca mo, dhali 'ban gi bun̄gwar is bana gun ath̄a she/ ki ath̄ mo tani dhuna ana ki yos mo,

²⁴ a'di jin minu mii 'koki mii ta mo gom 'ban gi bun̄gwar is gun 'koki ath̄ she/ kan mo. Hili Arumgimis a'di su'kki bun̄gwar is kan mo mm-močikina a'di montak̄ jin caaca e 'ban gi bun̄gwar is jin ath̄ki'd mo be

²⁵ ki moŋkamu/ midi 'taki diki di ki shu mo e bun̄gwar is mo, hili ki to gi bun̄gwar is mo mini nyak̄ hili e ka rem 'kup mo be.

²⁶ Waꝝki/ tom bun̄gwar isa 'den̄ kamu/ 'koshu ki isa nyor mo tani aris uni 'baar mo 'koshu ki isa

nyori montal 'de/ mo. Wakki/ tom bunqwar isa 'denj
kamu/ taku mo tani aris uni 'baar mo 'kunya bwa
mo imontal 'de/ mo be.

²⁷ Shwane/ um ta bunqwar is ma Kristhos mo
dhali umi 'baar mo ta tom bunqwar is pití ki she/
ki she/ mo be.

²⁸ Dhali Arumgimis a'di ki lege'th kun tiya eya
kaniisa mo: Uni gunn kun ta kun twa/a/ mo ta
uni gun dhunu ki she/ mo, dhali kun 'ko'd mmota
imanci gwo kun onu is mo dhali kun 'kon ma
po/i kwara mmota imantor gwo mo, dhali kun ta
imanmii miimer mo dhali kun ta imanwaca waç
mo dhali kun ta imanwotha/ woth mo dhali kun
ta imanjiya ji mo dhali kun ta imanwal 'twan tiya
ki she/ ki she/ mo be.

²⁹ A/ aris uni 'baar mo ta uni gun dhunu ki
sheya? A/arís uni 'baar mo ta uni gun ta iman/o
gwo isa? A/arís uni 'baar mo ta imantor gwowa?
A/arís uni 'baar mo mii miimera?

³⁰ A/arís uni 'baar mo bu'th to gun çinu ki me'd
mo mmowaça waç mowa? A/arís uni 'baar mo
mishki 'twan tiya wal mowa? A/arís uni 'baar mo
ta imanluk 'twaa?

³¹ Hili tayı ki bwa jin onu ka daran du mo gom
to gun çinu ki me'd mo kun yipu mii is mo.

Mo/en

Dhali aha/ mina tor a'di um jin 'ce'de'da po/ mo
a'di jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo be.

13

¹ Wakki/ aha/ mina o gwo ki 'twa/ gi 'kwani mo
dhali ki 'twa/ gi iman'doyu gwo mo tani ihili aha/
dara gi mo/en mo tani aha/ gwona is 'te/ me'da

sahan gurany 'per mo walla me'da sahana shu e
mo jin tiri'd ki nyanye/ mo.

² Wakki/ aha/ tana gi mom'bi th | mo mmo/o gwo
is mo dhali mmomisha ris gwo 'baar mo kun ta
gwo kun baku 'ban mo dhali aris yuk mo si'da/,
dhali wakki/ aha/ tana gi mongam gwo isi 'baar
mo, wakan mmomish joç wosh kun turatur mo
tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ tana ton
kamuwa?

³ Wakki/ aha/ cina tom pemi 'baar mo kun tako/
mo dhali wakki/ aha/ pisha is pem ki o'd mo
mmopur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani
aha/ kala ton kamuwa/ 'kup paa?

⁴ Mo/en a'di ta moñ'kuç bwa mo dhali momii ki
bwañkush mo. Mo/en ta mii mmota'c bwa mo yisa
walla mmokar 'ba/ ki ca mo yisa.

⁵ A'di yisa kar is ki ji gi mish to mo yisa walla mii
mii jin mantharamandhar yisa. Mo/en diki ses mo
mmomii a'di jin o a'di bwa mo. A'di diki shwa mii
ki o'd mo walla push gwo shi/i'd eya du mo.

⁶ A'di yisa 'kunya bwa mo gom tonthus gun
thamu mii mo yisa, hili a'di 'kunya bwa mo gom
mii kun miinu ki miij gana/ mo be.

⁷ Mo/en a'di dininki'da ris to 'baar mo she/ mo,
a'di gama'da ris gwo 'baar mo is mo, a'di ta'd ga
'ten kape/ gom to 'baar mo, a'di 'dim 'kup gom to
'baar mo.

⁸ Mo/en midi diki wu 'kup mo. Me'd gwo jin onu
is mo tani a'di midi pe mo. Me'd gwo jin onu ki
'twan 'kwani mo tani uni mini dak mo. Me'd gwo
gi yuk mo tani a'di midi pe mo.

⁹ Haali/ monyith bana mo tani a'di atha 'ban mo
dhali gwom bana jin ona ana is mo tani a'di atha

'ban mo be.

¹⁰ Hili ki a'dim 'borganj gana/ midi pu'du/ mo tani a'di jin atha 'ban mo tani midi pe mo be.

¹¹ Ki aha/ tana a'ci mo tani aha/ ona gwo mo me'da 'ci mo, aha/ kulumkina gwo ibwa mo me'da 'ci mo, aha/ miina mii me'da 'ci mo. Ki aha/ wara ki wathi/ mo tani aha/ dhalkina mii ma 'ci 'pen mo.

¹² Haali/ shwane/ to parkina ana e eya hiljaro/ jin dukaduk mo tani, hili yilanj kamu/ ka karambor mo. Shwane/ 'bana kamu/ mishka/ mo. Hili yilanj kamu/ mo tani aha/ mina mish 'bani 'baar mo, isi kani me'd jin mishkunu aha/ 'bani 'baar mo be.

¹³ Wakan mongam gwo is mo dhali mo ma 'teŋ kape/ 'dapan ki me'd mo ki mo/en mo, uni kwara gwansan mo. Hili a'di jin ca'd ki caŋ gana/ mo mmobol gwoho e mo tani a'di ita mo/en mo be.

14

'Twan Tiya dhali Mo jin Onu Gwo Is mo

¹ Kari mo/en mmota tom bum jin mina umi gu ki e mo dhali oyi bwa ka daran du mo gom to gi shi/ in gun çinu ki me'd mo isi ki ji mum mo ki um mini o gwo kun onu is mo.

² Haali/ wathin 'de/ jin midi o gwo ki 'twanj kamu/ mo tani diki o gwo gom 'kwani 'te/ mo, hili goma Arumgimis mo. Haali/ jan tal 'deŋ kamu/ diki mish a'di gwo 'ban mo, hili a'di oki gwo jin baku ki Shi/in mo be.

³ Hili 'bwanu'b gwoŋ kamu/ a'dihe/ be, gom a'di jin oki gwo is mo tani a'di torki 'kwani gwo mo gom monyanj is buni mo dhali mmo'bi'th uni adu is mo dhali mmomalasa dum buni mo be.

4 A'di jin oki gwo mo ki 'twaŋ kamu/ mo tani a'di nyaŋki is pitŋ gana mo, hili a'di jin oki gwo is mo tani a'di nyaŋki'da ɺaniisa is mo be.

5 Hili aha/ ɻapa umi 'baar mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo, hili isi kani aha/ona bwa ki um mini o gwo is mo. A'di jin o gwo is mo tani a'di ekki'd ki a'di jin o gwo ki 'twaŋ kamu/ mo isi ciki/jan ɻal'deŋ kamu/ midi luŋ 'twa/ mo, wakan ka ɺaniisa minu 'taki nyaŋ is mo be.

6 Shwane/ iwak mo, waŋki/ aha/ mina pu'dku/ i um mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo tani aha/ mina 'taki mii shi/ miim 'boro'd wakata mo gom um mo? hili isi ciki/ mo aha/ mina be'd ki um gwoŋ kamu/ jin ta ji gi miinu 'cee mo walla moyuŋ mo walla gwo jin onu is mo walla gwo jin ɻoru mo.

7 Hili isi kan waŋki/ to gun miinu to mme'd mo kun dar ki mondiki/e mo me'da thathar mo walla adheŋdhenye/ mo tani 'koki lugum ko mo ka 'dete/ 'dete/ tani ki 'kwani mini mish ki ja pinu mo?

8 Dhali waŋka puluŋ diki ko mo mmo/ak 'kus e mo tani aja a'di midi thoson is mo gom mmo/as mo?

9 Wakan waŋki/ um ki is bum mo o gwo ki 'twaŋ kamu/ mo jin molu ciŋ mo tani 'kwani mini mish gwo 'ban kata a'di jin onu mo? Haali/ um ɻorki gwo ki buthur gana/ mo be.

10 Gwoŋ kamu/ maça/ minu dhanja? Aris 'twa/ tana ris ka ris kun 'kokin ki she/ ki she/ mo e mony'cesh mo dhali janŋ kamu/ yisa dar gi 'pemena.

11 Hili waŋki/ aha/ dinaki mish 'pemen gwo ki 'twa/yan mo tani aha/ mina ta amanmol 'twa/yan ciŋ mo goma manʈor gwo mo dhali amanʈor gwo

yan mo midi ta amanmol 'twa/ yan ṭor gom aha/
mo be.

¹² Wakan, um ki is bum mo tani me'd jin
ganankina um 'ba/ mo gom mo jin minu ṭor mii gi
Shi/in eya tente/ mo tani shwayi ki o'd mo mmobol
mii e mo mmonyanja kaniisa is mo.

¹³ Wakan a'di jin o gwo ki 'twaŋ kamu/ mo midi
mii 'tho mo gom mom'bi'th mo gom 'twa/ jin minu
luk mo be.

¹⁴ Haali/ waꝝki/ aha/ 'thona ki 'twaŋ kamu/ mo
tani shi/in pem 'tho'd mo, hili adum pem mol
maman dho'th mo be.

¹⁵ Dhali aha/ mina miiya ta mo? Aha/ mina 'tho
mo ki shi/in mo dhali aha/ mina 'tho mo ka du
si'da/ mo. Dhali aha/ mina yuk gway ki shi/in mo
dhali aha/ mina yuk gway ka du si'da/ mo be.

¹⁶ Wanya/ 'te/ ba/, waꝝki/ /e 'bori mii ki shi/in mo
tani ka ciŋ kamu/ jin mol 'twa/ yan wal mo tani
midi mish gwo o mo ki: Amen, kata mo gom mo
ma 'bor bwam pini jin 'bora /e a'bor bwa i is mo ki
a'di diki mish gwo jin ona /e moyi?

¹⁷ Haali/ /e mini ci mom'bor bwa i is jin ha me'd
mo, hili wathinŋ kamu/ yisa minu nyāŋ is mowa.

¹⁸ Aha/ 'borkina Arumgimis bwa i is mo ki aha/
okina gwo ki 'twan tiya mo mmobol um 'baar mo
e mo.

¹⁹ Bahili eya kaniisa mo tani aha/ mina dhal mii
e i is mo mmot̄or um gwo mo jasi mudhe'd ka dum
pem mo, ma kan mo mmoye'th kun tiya sho'k mo,
ki gwo gun 'koni alaapi 'kume'd mo jin migā/ ṭor ki
'twaŋ kamu/ mo be.

²⁰ Iwaꝝka, dhalku/ ki 'ko mo mmota uči mo e
gwom bum kun kulumā umi bwa mo. Gom gwon

thus mo tani wari ki usha ɳa/ mo hili e gwo gun kuluma umi bwa mo tani tayi ku gun isin mo.

²¹ E gwoŋkan jin cikunu mo tani a'di 'kwarkunu mo ki: Ki 'twa/ gi 'kwanin tiya mo dhali ka le'd gi 'kwani ki she/ mo tani migalor gwo ki 'kwani gwansan mo, dhali isi kani uni si'da/ mini 'koki dhu 'ce gom aha/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

²² Wakan 'twan tiya uni ta jamas mii mo, yisa gom uni gun gam gwo is mo hili gom uni gun dar gi gwo jin gamu is mo. Nye, gwo jin onu is mo tani a'di yisa gom uni gun 'kon ki dar gi gwo jin gamu is mo, hili gom uni gun gami gwo is mo be.

²³ Wakki/ wakan mo tani akaniisa 'baar mo ka tul 'kup mo dhali uni 'baar mo o gwo ki 'twan tiya mo tani dhali 'kwani gun 'kon ka piye/ walla gun daran ki gwo jin gamu is mo tani wałki/ uni ciçin mo tani mina uni 'koki o gwo ki um sona du mowa?

²⁴ Hili wałki/ uni 'baar mo o gwo is mo dhali a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mo walla akamu/ jin di'd ka piye/ cički'd mo tani a'di sugu adu mo ki uni 'baar mo dhali a'di doṭu gwo gom miim piti mo ki uni 'baar mo si'da/.

²⁵ Adum piti jin di'd ki kup mo tani thisu tor mo be. Dhali wakan mmobitkina a'di bwam/em piti a'cesh mo tani a'di midi luŋa Arumgimis mo dhali tor eya tente/ ka Arumgimis ka jin gana/ a'di di'd e bwam um mo be.

Aris To 'Baar mo Minu Mii ka Para Po/ mo

²⁶ Kataye si'da/, iwał mo? Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo um ka 'dete/ 'dete/ yukki gway mo dhali ta gi gwo jin toru mo dhali gwo jin 'ceenu mo dhali 'twaŋ kamu/ jin toru mo walla gwo jin

lu_kuwa lu_k mo. Dhalka ris to 'baar mo miinu mo mmonyanya nyanj mo.

²⁷ Wa_kki/ wathin kamu/ wal 'twaŋ kamu/ mo tani dhalki uni mini mii 'ko jasi su/ mo walla midi mii ta jasi kwara mo dhali uni gwan ka 'dete/ 'dete/ ki jin_j garr mo dhali dhalki jan_j kamu/ iluki 'twa/ mo.

²⁸ Hili wa_kki/ jan_j kamu/ midi diki di mo mmolu_k 'twa/ mo tani dhalki uni ka 'dete/ 'dete/ 'peni uni mo 'kon ki shwam mo eya kaniisa mo dhali o gwo ki is buni mo dhali eya Arumgimis mo be.

²⁹ Dhalki uni su/ walla kwara gun ta iman/o gwo jin onu is mo mmotor gwo mo tani dhali dhalki kun tiya uni nyith_j a'di jin onu mo.

³⁰ Wa_kki/ gwo jin 'ceenu onu gom a'din_j kamu/ jin di'd ki she/ mo tani dhalki a'di jin_j twa/a/ ca'ba'd ki shwam mo.

³¹ Haali/ umi 'baar mo mini mish gwo o jin onu is mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Wakan ki umi 'baar mo mini mish gwo 'ban mo dhali umi 'baar mo minu 'bitha du is mo be.

³² Dhali shi/in gi iman/o gwo jin onu is mo tani uni 'dapan ki gwo jin onu is mo be.

³³ Haali/ Arumgimis yisa ta'da Arumgimis jin dun_kurki mii mo, hili a'di ta ji gi mo ma ku'th is mo be.

Me'da risa kaniisa 'baar mo gi imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani

³⁴ up mini mii 'ko ki shwam mo eya kaniisa mo. Haali/ uni 'konuki dhal bway mo mmo/o gwo mo, hili uni mini mii 'ko ki 'ko'd me'd mo me'd isi gwoŋkan jin cikunu mo jin o gwo kan si'da/ mo.

³⁵ Wa_kki/ ton_j kamu/ di'd jin ona bwa uni mmomish mo tani dhalki uni idot ikathim buni e

gu'b buni mo. Haali/ a'di ta mii jin 'the is ki 'the
mo goma 'bom mmotor gwo eya kaniisa mo be.

³⁶ Katintaye? Ki gwo ma Arumgimis piyi'd 'peni
uma? Walla a/um a'di um 'cena ijidhirkina a'di
mowa?

³⁷ Wakki/ wathin ṭal 'den kamu/ midi kulum gwo
ibwa mo ki a'di ta a'di jin midi o gwo is mo walla
gom to gi shi/in mo tani a'di midi 'taki nyith gwo
gom gwom pem jin 'kwarka/ mo gom um mo ta
gwoŋkan gi Tapa mo be.

³⁸ Wakki/ wathin ṭal 'den kamu/ diki mish a'di
yan mo tani a'di minu mish 'ban mo yisa.

³⁹ Wakan iwak pem mo, oyi bwa ka daran du mo
mmo/o gwo jin onu is mo dhali dhalku/ ki nona
non ki bway mo mmotor gwo ki 'twan tiya mo.

⁴⁰ Hili aris to 'baar mo minu 'taki mii mo ki mii
jin thuku mo dhali ka para po/ mo be.

15

Mompjin Piyin ma Kristhos mo

¹ Dhali shwane/ aha/ mina ka um gwo e mo,
iwak mo, e gwom 'borga/jin cikika/um mo, a'di jin
bu'thkina um mo dhali a'di jin doshkina um apo/
mo be.

² Gwo jin wothkunu um mo wakki/ um mini
bu'th a'di mmotel shoki cine/ mo, - isi ciki/ um
gamki a'di is ki pe'th mo.

³ Haali/ aha/ cikina a'di um a'di jin midi mii ta to
jin midi mii ta jin twa/a/ mo a'di jin bu'thkika/ mo
si'da/ ka Kristhos wuki'd mo gom miinthus bana
mo isi me'd gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu
mo be.

⁴ Dhali a'di kankunu mo dhali a'di cuki mis mo ka cim kwara isi me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo be.

⁵ Dhali a'di piki'da Sapa i is mo dhali yan'ko'd e uni gun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

⁶ Dhali yan'ko'd a'di piki 'kwani gun bol 'kwani e mo kun 'koni iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd apo/ mo ki me'd 'deñ gana/ mo. Kun tiya ka woho/ mo tani uni 'kon ki e mo naskina/, ba kun tiya uni i/ishki e mo be.

⁷ Yan'ko'd a'di piki'da Yakuubi is mo, dhali yan'ko'd a'di piki uni 'baar mo i is mo kun dhunu ki she/ mo.

⁸ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'di piki aha/ i is si'da/ mo me'd ara ɳan 'de/ jin da;k̄a sulu adho'th mo be.

⁹ Haali/ aha/ tana a'di jin pisi'd ki uni gun dhunu ki she/ mo, mmodika/ ki ha me'd mo jin minu yuk aha/ ki a'di jin karu ki she/ mo haali/ aha/ to'ckina ak̄aniisa ma Arumgimis bwa mo be.

¹⁰ Hili ka 'the ma Arumgimis mo tani aha/ be itana aha/ mo, dhali ka 'them piti 'kup ki aha/ mo tani a'di yisa ki petha. E gwo gi ca'ckon mo tani aha/ miikina tu'c jin 'batha'ba'th mmobol unin tiya e mo gun miikin mo. Ba a'di yisa ta aha/ mo, hili a'the ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd e aha/ mo be.

¹¹ Wakki/ a'di ta aha/ walla uni mo tani wakan aman cikina um gwo mo dhali wakan um gamki gwo is mo be.

Mompi jin Pikina ku gun Wukin mo

* ^{15:6} kumsumiyya

¹² Dhali wakka Kristhos çinu gwo mo me'd jin pikina a'di mo 'peni mowu mo tani kata ona uma tiya gwo mo ki mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo?

¹³ Hili wakki/ mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo tani aKristhos si'da/ yissa 'de'kkunuwa.

¹⁴ Wakka Kristhos minu 'taki 'koki 'de'k mo tani gwo jin çinä aman mo tani midi ta jim pe'th mo dhali mongam gwo is bum mo si'da/ midi ta jim pe'th mo be.

¹⁵ Isi kan aman mina ta ku gi minu gam mo gun thisu hash mo goma Arumgimis mo haali/ aman tena gwo mo goma Arumgimis mo ki a'di 'de'kki'da Kristhos mo 'peni mowu mo a'di jin dina a'di ki 'de'k mo wakki/ a'di ta gwoñ gana/ mo wañki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo be.

¹⁶ Haali/ wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo tani wakan si'da/ Kristhos dinuki 'deku/ mo be.

¹⁷ Wakka Kristhos 'konuki 'deku/ mo tani mongam gwo is bum di'd ki pe'th mo dhali um 'kon mo naskina/ e miinthus mo be.

¹⁸ Dhali uni gwansan si'da/ gun ishki e mo eya Kristhos mo tani minu 'ce'd sho'k mo be.

¹⁹ Wañki/ e mon'koki/e yan jasi kan mo tani ana gun 'kona eya Kristhos mo tana gi mo ma 'teñ kape/ mo tani ana 'baar mo tana 'kwani gun boña ki shi/ gana/ mo mmobol 'kwanin tiya 'baar mo e mo be.

²⁰ Hili shoka 'cesh gana/ mo tani aKristhos 'de'kkunu mo 'peni mowu mo, a'di yansan jin ta maman jin tw/a/a/ ki uni gwansan kun ishki e mo be.

²¹ Haali/ ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina wu mo dhali ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina mo jin

piyunu/ mo si'da/ 'peni mowu mo be.

²² Haali/ me'd jin wukina 'kwani 'baar mo eya Aadam mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani aris uni 'baar mo minu dhu ki e mo be.

²³ Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e mo ma para pom buni mo tani aKristhos ta maman ma 'kanj 'kup jin twa/a/ mo dhali yan'ko'd e yam piti jin mina a'di pu'du/ mo tani uni gwansan kun ta ku ma Kristhos mo be.

²⁴ Yan'ko'd 'pemen midi pu'du/ mo ki a'di midi ci bampa/ ka Arumgimis mo a'di jin ta Com mo i'ko'di a'di midi 'ce'da ris mo gun tanu tapa sho'k mo dhali aris mo gun tanu ki moshirr mo dhali aris mom'bi'th mo be.

²⁵ Haali/ a'di midi mii ta Tapa mo ntagi a'di midi dhu aris uni 'baar mo kun ta 'kup gi a'di mo e bwanj'kwariny sho'k piti mo be.

²⁶ Dhali 'kup jin ta jinj 'ko'd jin minu 'ce'd sho'k mo tani ta wu mo be.

²⁷ Haali/ Arumgimis dhuki'da ris to 'baar mo 'ko'di me'd piti mo e bwanj'kwariny sho'k piti mo be. Hili ki a'di o gwo mo ki: Aris to 'baar mo dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo e bwanj'kwariny a'di mo tani a'di di'da tente/ ba/ ki a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwanj'kwariny me'd piti kan mo tani a'di di'd ka po/ mo be.

²⁸ Ki aris to 'baar dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo tani Ya/ si'da/ ki is piti mo minu kar 'ko'di me'di a'di mo a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwanj'kwariny me'd piti mo, ka Arumgimis midi ta aris to 'baar mo goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

²⁹ Maça/ 'te/ ba/. Ki gwonta ona 'kwani gwo mo

gom gwo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo gom gway
gi uni kun wukin mo? Wałki/ uni kun wukin mo
'konuki 'deku/ 'baar mo tani atinta miinu 'kwani
ki yi'de/ gom gway buni mo?

³⁰ Kata si'da/ dikika/ e mo jin 'dishi 'twa/ aha/ wu
mo?

³¹ Aha/ usha mo, iwak mo, gom miim pem jin
karka/ is ki ca mo e um mo a'di jin taka/ eya
Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo tani aha/
wukina isa yempa/ mo be.

³² Dhali to jin ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo
tani ta'da ta mo wałki/ aha/ ona gwo me'd wathi/
en'thi/ mo, wałki/ aha/ askina ki to/e gi Pan Epasus
mo? Wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'deku/
mo tani: Dhalki ana shwana to mo dhali pi to mo
haali/ ka'thamo/ mo tani ana ki wu mo be.

³³ Dhalku/ ki ta ku gun minu he'k e mo. Mii jin
cenu e ki tonthus mo tani uni shi/i miim 'boron
kun botu mo be.

³⁴ Kulumi gwo ibwa mo ki kulum gana/ mo ma.
Dhali dhalku/ miinthus ki mii mo dok/e haali/ kun
tiya 'koki misha Arumgimis mo. Aha/ ona gwo
yansan mmo'the um is mo be.

Mompi jin Piyunu ki Bunqwar Is mo

³⁵ Hili 'kwanin tiya ka 'detę/ 'detę/ mini dot gwo
mo ki: Ki ku gun wukin minu 'deku kataye? Dhali
ki bunqwar is jin wakata imina uni pu'du/ mo?

³⁶ /E wathim pus yan mo! To jin sina /e mo tani a/
a'di midi di ki e itwa/a/ mowa hili isi ciki/ a'di midi
wu mo be.

³⁷ Dhali a'di jin sina /e mo tani diki ta bunqwar is
mo jin mina a'di di mo tani, hili jasi emena 'de/ mo,

wariba/ midi ta pos bunyan mo walla emen posa kamu/ mo.

³⁸ Hili Arumgimis ki ci a'di bun̄gwar is me'd jin kwanykina a'di a'di mo. Dhali arisa ɻa'bany to ki she/ ki she/ mo tani ɺina a'di bun̄gwar is bunin̄ gana/ mo be.

³⁹ Haali/ aris shuman is yisa nyakkana, hili bun̄gwar is ɻal 'de/ gom 'kwani en'thi/ mo, dhali bun̄gwara kamu/ goma ris tonycuk̄ mo, dhali bun̄gwara kamu/ goma ris tonyjeshe/ mo dhali bun̄gwara kamu/ goma ris to yi'de/ mo.

⁴⁰ Wakan si'da/ aris bun̄gwar isa tiya ta ku gi momis mo dhali wakan si'da/ aris bun̄gwar isa tiya ta ku ga 'cesh mo. Hili monyca gi bun̄gwar is gi momis mo tani a'di ɻal 'de/ mo dhali monyca gi bun̄gwar is ga 'cesh mo tani a'di ta jaŋ kamu/ mo be.

⁴¹ Dhali monycaŋ kamu/ 'de/ goma tente/ mo dhali monycaŋ kamu/ goma ppe mo dhali monycaŋ kamu/ goma risa cul mo. Haala cula kamu/ dina ca ki she/ ' pena cula kamu/ mo be.

⁴² Wakan si'da/ a'di nyakka'd ki mo jin pinu 'peni mowu mo be. A'di jin sikunu mo tani a'di mishi pu/ mo, dhali a'di jin 'de'kkunu mo tani a'di moli pu/ mo be.

⁴³ A'di sikunu mo ki dar gi montaŋ mo, dhali a'di 'de'kkunu mo e monyca mo. Dhali a'di sikunu mo ki is jin 'ka'da'd mo, dhali a'di 'de'kkunu mo ki mom'bi'th mo be.

⁴⁴ A'di sikunu mo ki is bun̄gwar jin ta shuman is mo dhali a'di 'de'kkunu mo ki bun̄gwar is jin ta ji gi to gi shi/in mo. Waɻki/ bun̄gwar is jin ta ji gi shuman is di'd mo tani wakan si'da/ bun̄gwar is gi

to gi shi/in di'd mo be.

⁴⁵ A'di i'kwarkunu gwo gi wakan mo be ki:
Dhala Aadam yan jin ta jin twa/a/ mo tani warki'd
ki to jin di ki e mo, dhala Aadam jin ta jin 'ko'd mo
tani warki'd ki shi/in jin ci mondiki/e mo be.

⁴⁶ Hili a'di yisa ta to gi shi/in jin ta jin twa/a/ mo,
hili a'di jin ta ji gi shuman is mo dhali yan'ko'd ji gi
to gi shi/in mo be.

⁴⁷ Wathi/ jin ta jin twa/a/ mo tani a'di ta jany
'cesh mo, wathi/ jin cila bu'd mo. Dhali wathi/ jin
ta jin 'ko'd mo tani a'di 'peni momis mo be.

⁴⁸ Me'd jin tana wathi/ jim bu'da 'cesh mo tani
wakan si'da/ aris uni gwansan ta ku gi bu'da 'cesh
mo. Dhali me'd jin tana wathi/ ji gi momis mo tani
wakan si'da/ uni gwansan kun 'kon e momis mo.

⁴⁹ Me'd jin kalkina ana jamas gi wathi/ gi bu'da
'cesh mo tani ana si'da/ mina kal jamas gi wathi/
jin ta ji gi momis mo be.

⁵⁰ Aha/ tora um gwo yansan mo, iwak mo, shuman
is dhala bas mo tani uni mol mal gi Bampa/
ma Arumgimis gam mo walla si'da/to jin mishi pu/
mo tani mol gam mal gi a'di jin moli pu/ mo be.

⁵¹ Hili, aha/ tora um gwo jin ta jim bag mo. Ki ana
'baar mo mina 'koki ish e mo be, hili aris ana 'baar
mo minu ak e mo be,

⁵² e mo jin ta ari mo mo, dhali e mo jin
'kamu'thkunu e mo tani ka poome/ jin ta jin 'ko'd
dhalkunu me'd mo be. Haala poome/ midi koyu/
mo dhali uni gun wun mo tani minu 'deku/ mo e
bungwar kun moli pu/ mo dhali ana minu ak mo
be.

⁵³ Haali/ bungwar is yan jin mishi pu/ mo tani
midi mii war gi bungwar is jin moli pu/ mo dhali

bunjwar shuman is yan jin mishi wu mo tani midi
mii shum mo ki mo jin moli wu mo be.

⁵⁴ Ki a'di jin mishi pu/ mo midi shum mo ki a'di
jin moli pu/ mo tani dhali a'di jin mishi wu mo tani
midi shum mo ki a'di jin moli wu mo tani yan'ko'd
a'di mina gwo pu'du/ mo jin onu jin 'kwarkunu mo
cikise/ mo be ki:

Mowu a'di loskunu mo e mo jin pinu mii e mo be.

⁵⁵ Ayy wuwa, mane miim pini jin pina /e mii eye?
Ayy wuwa, mane mom pini jin woja /eya wojje?

⁵⁶ Mowoj jin woja wu mo tani a'di ta miinthus
mo dhali mom'bi'th gi miinthus mo tani a'di ta
gwoŋkan jin çinu mo be.

⁵⁷ Hili mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo midi di mo
goma Arumgimis mo a'di jin çiki ana mompi mii e
e Tapam bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be.

⁵⁸ Wakan um pem gun enka/ mo, kun tana wał
mo tani teli mo dhali tayi ku gi minu mol joç mo
dhali 'dapi 'twa/ mo isa yempa/ eya tu'c gi Tapa mo
mmomisha um ki um 'koki miiya tu'c gi Tapa ki
pe'th mo be.

16

*Mo jin Çinu To gom Uni kun Dhunu mo ki She/ ki
Dhelel Dhelel mo*

¹ Dhali isi gwo gom to jin çinu mo gom uni kun
dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo. Me'd jin
kankika/ 'kwaniŋ kaniisa gi Pañ Galathiyya gwo mo
tani wakan si'da/ miiyi um a'di mo ma.

² Ka cim jin twa/a/ ka dhas mo isa yempa/ mo
tani aris um ka 'detə/ 'detə/ mo mini dhu to 'pen ka
pije/ mo dhali dhu a'di e mo jin dhunu to mo, ma to
yin jin gamkina um mo, wakan ki to gun çinu mo

tani minu 'koki mii tul is mo me'd jin migā/ pu'dku/
mo be.

³ Dhali ki aha/ mina bumburku/ mo tani aha/
mina hashki uni gwansan gun mina umi mish
'ban ki gwo jin 'kwara um mo mmokal tom bum
jin çina um ki me'd mo e Pa Urushaliim mo be.

⁴ Wałki/ a'di midi 'taki ta shi/ miim 'boro'd gom
aha/ mmoyaku/ mo si'da/ tani uni mini ta kum
pem kun mini sus aha/ mo be.

Mo jin 'Kawurkunu mo gom Ii jin Iinu mo

⁵ Aha/ mina buti um mo 'ko'di mom pem jin
migā/ pe Pam Makiduniyya mo haali/ aha/ dina
gwo ibwa mo mmoya pe Pam Makiduniyya mo be.

⁶ Dhali wari aha/ mina çā'b nyakki um mo walla
isi kan aha/ mina 'baar mondīt mo nyakki um mo,
wakan ki um mini sus aha/ e yam pem jin yaka/
mo e mo gunn kun migā/ ya mo be.

⁷ Haali/ aha/ ona bwa mmopar um e shwane/
mo, yisa jasi e yampe yisa. Aha/ tana gi mo ma
'ten kape/ mo mmo'baar yila tiya mo nyakki um
mo wakki/ Tapa midi dhal aha/ bway mo be.

⁸ Hili aha/ mina çā'b mo e Pan Epasus mo ntaga
Acim Kamsiin mo be.

⁹ Haala campur wangala wangal mo dhali mo jin
midi uma tu'c mo tani a'di ka'dkunu aha/ mo dhali
'kwani kun ta 'kup mo taní tana ris ka ris mo be.

¹⁰ Ka Timuthawuuus midi pu'dku/ mo tani hili a'di
i e ki 'bore/ mo ma mmokar a'di ki kar 'pempa mo
e bwam um mo haali/ a'di miiki'da tu'c gi Tapa mo
me'd aha/ mo be.

¹¹ Wakan dhalku/ ki dhal wathin 'deñ kamu/
bway mo mmowak a'di mo. Susu/ a'di e bway piti

ki moŋku'th is mo ki a'di midi 'taki doku/ i aha/ mo,
haali/ aha/ timkina a'di mo nyakka wak mo be.

Kwalany 'Te/ be. Gwondot¹² kun Dotu¹³ mo dhali¹⁴ Monthe Me'd mo be

¹² Haali/ goma kam bana ka Abulluus mo tani aha/ okina bwa ka daran du mo gom a'di mmobuti um mo nyakka waka tiya mo, hili a'di yisa ta bwa ma Arumgimis mo gom a'di mmoyaku/ shwane/ mo. A'di midi yaku/ mo wakki/ a'di ta'd gi embula 'borga/ mo be.

¹³ 'Koyi ki montim mo mo ma. Doshi mmotel shoka 'cesh e moŋgam gwo is bum mo. 'Bithi adu is mo dhali 'bithi ki 'bi'th mo.

¹⁴ Dhalka ris to gwansan gun miina um mo tani miinu ki mo/en mo.

¹⁵ Shwane/ iwak mo, um mishin ki kung gu'b ma Istipanuuus uni ta ku gi twa/a/ kun gamki gwo is mo e Pa Akaa/iya mo dhali uni dhuki is bunin gana/ ki 'kwaniŋ gayiin mo goma tu'c gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be.

¹⁶ Aha/ yuka um mo ki bwa jin o'd ka daran du mo jin mina umi ha gwo gi 'kwani kun wakan e mo dhali ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, kun ta kun nyakkana tu'c mii mo dhali kun mii to mo.

¹⁷ Aha/ 'kunya bwa mo gom pu'd jin pu'dkin ma Istipanuuus mo dhala Purtunatus mo dhala Akaa/ ikus mo haali/ uni 'tu'dki embul bum gun pina um mo ba/.

¹⁸ Haali/ uni yeeyaa/ shi/in pem mo ki jim bum gana/ ilu/ mo. Hayyi 'kwani gi wakansan mo ma.

¹⁹ Arisa kaniisa gun 'kon e Pa Asiyya mo tani hashki um monthe me'd mo. Akiila dhala Piriskilla mo nyakki 'kwaniŋ kaniisa gi gu'b buni

mo tani hashki uma du gi monthe me'd e Tapa mo
be.

²⁰ Arisa waki 'baar mo hashki um monthe me'd
mo be. Theka the me'd ka rem 'kup ki 'twanj gana/
jin pinu mo ma.

²¹ Aha/ jin tana Buulus 'kwarkina monthe me'd
yansan ki me'd pem gana/ mo be.

²² Wakka cin 'denj kamu/ dara'd gi mo/en gi Tapa
mo tani dhalki a'di jeenu mo. Tapam bam, pu'du/
ma.

²³ A'the gi Tapa Yesus midi di e um mo.

²⁴ Mo/en pem midi di gom umi 'baar mo eya
Kristhos jin ta'da Yesus mo be. Amen.

Gwo Ma Arumgimis Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

. If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.

. This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034